

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:		v upravištvu prejemani:	
celo leto naprej	K 24.—	celo leto naprej	K 22.—
pol leta	12.—	pol leta	11.—
četrt leta	6.—	četrt leta	5.50
na mesec	2.—	na mesec	1.90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izbija vsak dan svojo izvedeno nedeljo in prazniko.
Inserati veljajo: petstopenjski petič vsi za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parle in zahvala vsi za 20 vin.
Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na plačena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 96.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:		za Nemčijo:	
celo leto skupaj naprej	K 25.—	celo leto naprej	K 30.—
pol leta	13.—	za Ameriko in vse druge dežele:	
četrt leta	6.50	celo leto naprej	K 35.—
na mesec	2.30		

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravištvu (spodaj, dvostrice levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 34.

Pred novim bojem.

(Konec.)

Kot drugi se je oglasil k besedi deželni poslanec g.

dr. Fran Novak.

(Burno pozdravljanje.)

Cenjeni zborovalci!

Samo po sebi umevno je in prijetna dolžnost mi je, da po končanem zadnjem deželnozbornem zasedanju stopim pred vas. Prijema mi je ta dolžnost zlasti zato, ker vidim ravno v političnih organizacijah ono izredno politično in narodno zavednost, ki jo žal po vsej naši deželi prav pogosto še pogrešamo. Zato sem mnenja, da bi poslanec slabo vršil svojo nalogo če bi ne porabil prve prilike, da spregovori par besed o svojem delovanju. Zato sem prišel tudi k vam, da izrazite svojo kritiko nad mojim delovanjem in delovanjem napredne delegacije v deželnem zboru.

Nočem biti neskrupen. Po svoji zavesti in po svojih slabih močeh sem deloval v zvezi s svojimi tovariši, poslanci narodno-napredne stranke v deželnem zboru ter skušal primerno ožigostati gospodarstvo klerikalne večine tega zastopa. To neskrupnost pa imam, da lahko javno povem, da smo se pošteno trudili posvetiti v vse kotičke, če tudi naše besede niso zalegle. Zalegle pa naše besede zato niso, ker nobeden, ki ima v politiki slabo vest, tega ne bo priznal. Vsak, kdor slabo gospodari, pravi, da je nedolžen. Tako dela tudi naš deželni odbor kranjski.

Vsi živimo pod enim mogočnim vtiskom, to je, — kar se je že tolikokrat javno naglašalo,

zvišanje deželnih doklad.

Zadevo smatram popolnoma in na vse strani znano, zato o tem le par besed.

Na naše očitke v deželnem zboru, da je zvišanje doklad na užitnino od 40 na 174% izredno visoko, je dr. Lampe odgovoril, da imajo tudi druge dežele, Galicija, Bukovina, Moravska, Štajerska precej visoke doklade, priznal pa je, da ne tako visoko

kih, kakor sedaj Kranjska. Jaz pa pravim:

V nobeni kronovini pod žezlom habsburške dinastije se doklade niso naenkrat tako neverjetno visoko zvišale, kakor ravno pri nas. Če so se kje zvišale doklade, se je to zgodilo polagoma ter je zvišanje vedno odgovarjalo dejanskim gospodarskim razmeram in potrebam. Ne tako pri nas. To zvišanje nikakor ne odgovarja gospodarskemu položaju dežele ter je za prebivalstvo naravnost katastrofalno.

Uboge naše kranjske dežele ne gre primerjati z bogato Moravsko ali Šlezijo ali pa celo s Češko. (Pritrjevanje.) Tam cvete trgovina, industrija in obrt, da mi ne moremo upati, da bi v doglednem času prišli vsaj približno do onega blagostanja. Večini deželnega odbora pa je bila edina parola, da uniči vse, kar samostojno misli in kar ne kloni pod njen jarem. Proti meščanom in tržanom, ki se osmelita samostojno misliti je bila naperjena ta ost. Pravijo pa, da ljubijo drug stan, to je kmečki stan. Bojim se pa, da bodo kmečki stan s svojo ljubeznijo uničili. Tudi kmetu se ne godi dobro pod vlado klerikalne večine v deželnem zboru in odboru. Nikdar ni bilo število izseljenecv tako visoko, kakor ravno v preteklem letu. Oni pa pravijo, da velja njih edina vroča ljubezen kmečkemu stanu. Kmečki stan je danes mnogo na slabšem, kakor je bil prej, ko še niso bili našli te velikanske ljubezni do njega.

Omeniti hočem tu iz deželnega proračuna karakteristične postavke, ki so vzbudile upravičeno kritiko ne samo meščanskih, marveč tudi kmečkih slojev, to so

splošni in razni izdatki,

ki so namenjeni za posebne podpore. (Klic: Korita!) Te postavke znašajo v skupnem

do 600.000 K.

Med njimi so postavke za premovanje živine. Če izkazuje kaka postavka proračun za kmetijske namene — in takih postavk je vse polno, recimo 40.000 K, najdemo na koncu še postavko recimo 10.000 K, 20.000 K ali še več za »razne izdatke«. O teh iz-

datkih nimamo nobenega podrobnega proračuna in upravičeno trdimo, da se ta denar najbrže ne bo porabil za premovanje bikov in telet, marveč za premovanje klerikalnih volilcev. (Pritrjevanje.)

Ker že govorim o premovanju, lahko navedem o tem tudi mnenje pripadnikov kmečkega stanu. Danes so si kmetje strokovnjaki na jasnom, da premovanje naše živinoreje prav nič ne bo povzdignilo. Kmet, ki ima dobro živino, jo bo dobro prodal, in naj mu dr. Lampe prizna, da je njegova živina dobra, ali ne. Zaradi dr. Lampeta ne bo nobeno tele več vredno. (Veselost.)

Kaj pa se godi one dni, ko se v vsi premovanje? Kmet pripelje svojo kravo, se zamudi cel dan, gre v gostilno in končno dobi 10 K. Kak dobiček ima od tega? Denar je zapravil v gostilni, doma pa je izgubil cel dan. Zato pravijo kmetje sami, da se s tem živinoreja ne bo povzdignila. Premovanje pa stane deset in desetisoče, ki jih v veliki meri plačuje ljubljanski volilec. Zato moramo energično protestirati proti takemu zapravljanju denarja brez haska. Zdi se pa, da hočejo spraviti v Ljubljano razne svoje pristaše ali pa si tu napraviti take pristaše z denarjem, ki ga vodijo pod naslovom »Razni izdatki«. Takih neznanih ljudi je povsod dosti in Ljubljana je v tem pogledu še na precej visokem stališču. Zavedno ljubljansko meščanstvo se k takim koritom ne bliža. Ti koritarji naše politične zavednosti ne morejo razbiti. Ustanoviti hočejo

deželno posredovalnico

za vse mogoče službe in posle. Jaz imam skoraj vtisk, da imajo že zopet nekaj gospodov, ki še nimajo služb in katerim hočejo pomagati h koritu, kakor so to svoj čas storili z imenovanjem kmetiškega veščaka, ki se je morda prav dobro izučil knjigoveštva.

Proti takim tendencam je naravno, da se mora meščan postaviti. Na eni strani sem mnenja, da se s temi velikimi izdatki v obče ne stori nič koristnega, na drugi strani pa sem odločno proti temu, da bi vsled tega moral trpeti ljubljanski meščan, ki plačuje sam 1/3 vseh davkov, ker

se kmetu na deželi povrne ves danek, ljubljancem pa ne dobi ničesar. Dolžnost vseh ljubljanskih poslancev je torej bila, da so nastopili proti takemu gospodarstvu.

Dotakniti pa se hočem še neke druge stvari prav na kratko. V zadnjem času se je ljubljansko prebivalstvo spominjalo žalostnega dejstva, da je bil pred 500 leti

zadnji koroški vojvoda ustoličen v slovenskem jeziku

in da je bila pred 500 leti Koroška še slovenska zemlja. V naših srcih, v srcih vsakega Slovenca je vzbudilo to slavje posebna čustva, zlasti če smo se spomnili nesrečnega slučaja, da je Slovenec na Koroškem danes tako kruto zapostavljen. Pa prišel je rahel očitek, zakaj se Ljubljana v takem trenutku ne zgane in ne pokaže svojega ogorčenja nad krivicami, ki so se tekom dolgih 500 let izvršile nad slovenskim narodom od naših političnih in narodnih sovražnikov.

Ljubljanski meščan živo čuti vsako bolelost in vsako veselje slovenskega naroda, naj se pripeti dogodek kjerkoli v slovenski domovini. Tudi v tem slučaju smo občutili žalost s celim slovenskim narodom. Drugo vprašanje pa je bilo, ali smemo to tudi javno in glasno povedati in pokazati tako, kakor bi radi. Naš narodni čut je mogočen, kruto pa je postopanje naših nasprotnikov klerikalcev, ki izkoristijo dostikrat priliko, kadar nam zavre kri. Za našimi hrbiti, sredi med nami so bili morda že pripravilni izdajalci. Le spomnimo se na septembrske dogodke leta 1908 ko se je narodni čut z elementarno silo pokazal. Klerikalci so bili takrat navidezno tudi udeleženi z navdušenjem. Ko pa so se valovi polegili, so nas v zvezi z onimi, ki so bili najhujši sovražniki našega naroda, s škorpioni topli. Zaradi teh dogodkov nam še danes očitajo, da smo veleizdajalci, ki hočemo preko dopustnih mej storiti korake, ki se morajo obojati od spodaj in od zgoraj in vsled česar nas morajo vsi zaničevati.

Če bi bili nastopili na javnem shodu, se bojim, da bi bili naši nasprotniki iz S. L. S. prvi z ogorčenjem pokazali na napredno meščanstvo, češ: Glejte jih, kako zastuplja-

jo naše življenje! Obesite jih veleizdajalce!

Dotakniti se hočem še druge zadeve, zadeve naših mladih prijateljev — dijakov, ki danes trpe pod persekucijami državnih, političnih in sodnih oblasti. V kolikor se stvar tiče sodnega zasledovanja nočem govoriti. Eno pa je, proti čemur moramo odločno protestirati, da se postopa proti naši mladini z izredno strogostjo.

Dva mlada človeka, ki sta baje zakrivila pregrešek, ki se kaznuje k večjemu z denarno globo, sta bila aretirana in zaprta. Prvi naš protest gre proti temu, da je dva gospoda policija takoj aretirala ter ju oddala potem še sodišču, da ju kaznuje. Čutila bosta tedaj zapor in globo — dvojno kazni.

Upam, da bodo tudi naše oblasti uvidele, da ne gre zameriti temperamentu naše mladine, ki je vedno znamenje idealizma. Samo lena kri teče počasi, mi pa moramo biti veseli, da imamo še idealno mladino; tudi živa reka prestopi včasih obrežje, zanikrna voda pa stoji.

Če pa pomislimo, da je boj za narodnost ne samo idealen boj, marveč tudi kruten boj, če pomislimo, da se Slovenci vedno izrivajo iz raznih stanov, potem se nam ne sme zabraniti, da naroden človek pokaže svojo narodno zavednost.

Eno je, česar se bojim, da ne bodo samo na Koroškem in Štajerskem marveč morda tudi pri nas prišli časi, ko bomo zlasti v sodnih službah lahko rekli, da se nam odjeda boljši kruh. Na Koroškem imamo 1/3 Slovencev, — uradnikov slovenskih pa skoraj nič in tudi na Štajerskem se nam meje vedno ože. Krivda za to ni v prepričli narodni zavesti, marveč je krivda tistih gospodov, ki vodijo večino naše delegacije v državnem zboru.

Predsednik Zveze slovenskih odvetnikov g. dr. Triller je bil te dni v družbi g. Brejca, Grafenauerja in Verstovška pri justičnem ministru in predsedniku graškega nadsodišča Pitrechu, kjer je označil vse želje in zahteve glede nastavljanja uradnikov in jezikovnih razmer. — O uspehu teh korakov ne izražamo nobene kritike.

LISTEK.

Kristalni zamašek.

Roman.

Francoski spisal M. Leblanc.

(Dalje.)

Marki ni odgovoril. Eden čuva-jevih sinov mu je ponudil steklenico konjaka. Marki si ga je natočil pol kozarca in ga na en požirek izpil.

— Jutri? je rekel. Ne! Takoj! Še malo napora, pa bo vse v redu. Oslabljen je že tako, da se ne bo več ustavljal.

Potegnili je starega čuvaja k sebi in ga šepetaje vprašal:

— Ali si slišal, da je dvakrat ponovil besedo: »Marija«? Kaj je neki hotel s tem reči?

— Da, to ime je dvakrat izrekel, je potrdil Sebastiani. Morda je hotel povedati, da je tisto listino, ki jo vi zahtevate, izročil osebi, ki ji je Marija ime.

— O, ne, je vzkliknil d'Albufex. Ta ne zaupa nikomur nič... To je moralo nekaj drugega pomeniti.

— Kaj naj to pomeni, gospod marki?

— Kaj? To bomo kmalu izvedeli, le verjemi meni.

V tem trenutku je Daubrecq glo-

boko zavdihnil in se zganil na svojem ležišču.

D'Albufex, ki je med tem zopet postal popolnoma hladnokrvnen, se je obrnil k Daubrecqu in mu je rekel:

— Saj vendar vidiš, Daubrecq... da je blazno, če se še dalje vpiraš... Kdor je premagan, se mora podvreči zapovedim zmagovalcev in bedasto je, če se pustiš trpinčiti... Torej, bodi pameten...

Marki se je obrnil k Sebastianiju in mu je velel:

— Nategni malo verigo... da jo bo čutil... dela se umirajočega... to ga bo vzbudilo...

Sebastiani je prijel za palico in jo je obrnil toliko, da je veriga zopet zarezala v meso. Daubrecq se je stresel po vsem životu.

— Nehaj, Sebastiani, je velel marki. Zdi se mi, da je moj prijatelj prišel do spoznanja, da se mora z menoj sporazumeti. Kaj ne, Daubrecq. Tudi tebi je prav, da končamo!

Oba moža sta se nagnila nad Daubrecqa. Sebastiani je držal palico, marki pa je vzel luč in je posvetil Daubrecqu v obraz.

— Ustne pregiba... govoril bo... Odnehaj malo, Sebastiani... ne maram, da bi naš prijatelj imel hude bolečine... A ne? Nategni verigo... zdi se mi, da si naš prijatelj nekaj premissla... Obrni še enkrat... Stoj!... Zdaj bo govoril...

Ah, moj dragi Daubrecq, če ne boš razločneje govoril, potratimo preveč časa... Kaj si rekel?...

Arsen Lupin je komaj zadržal hudo kletev. Daubrecq je govoril, a on, Lupin, ni mogel ničesar slišati. Naj je še tako vleklo to šepetanje na ušesa, naj je tudi skoro vstavil svoje srce, ničesar ni mogel razumeti.

— Naj me zlodej raztrga, je mislil sam pri sebi, na to nisem mogel biti pripravljen. Kaj naj storim?

Tako je bil razburjen, da bi bil najraje potegnil svoj revolver in Daubrecqa ustrelil, samo da bi ta ne mogel izdati svoje tajnosti. A spomnil se je pravočasno, da bi potem tudi on ne mogel te tajnosti izvedeti in si rekel, da se mora prilagoditi položaju in gledati, če se da kako izkoristiti.

Doli v mučnicni pa se je vršilo izpovedovanje. Popolnoma nerazločno. Zdaj in zdaj je Daubrecq malo prenehal ali pa glasno zastokal, toda d'Albufex ni izpustil svoje žrtve.

— Torej nadaljuj...

Med tem, ko je Daubrecq Lupinu neslišno šepetal, je d'Albufex spremljal Daubrecqovo pripovedovanje z glasnimi opazkami

— Izvrstno!... Ta je pa dobra!... Ponovi, Daubrecq!... A, glej, glej!... In nihče ni nič slutil? Niti Prsville?... Ta je pa le tepel!... Sebastiani, odnehaj malo... Saj vendar vidiš, da moj prijatelj ni-

ma sape... Le nikar se ne vznemirjaj, Daubrecq... Torej, prijatelj... kako si rekel?

Zasliševanja je bilo kmalu konec. Daubrecq je še nekaj šepetal, kar je marki molče poslušal, a česar Lupin zopet ni razumel, na kar je marki vstal s postelje in veselo zaklical:

— Torej je vse v redu!... Hvala ti, Daubrecq! In bodi prepričan, da ne pozabim nikdar, kar si zdaj storil. Če boš kdaj v zadregi, potrkaj na moja vrata, zate bo vedno pripravljen kos kruha in kozarec vina. Sebastiani, skrbi za gospoda poslanca tako, kakor da bi bil tvoj sin. Pred vsem pa ga reži teh verig.

— Ali bi ne kazalo, dati gospodu nekaj pijače? je vprašal Sebastiani.

— Dobro! Daj mu piti! Sebastiani in njegovi sinovi so Daubrecqu sneli verigo, mu obvezali rane na členkih in mu dali kozarec likerja.

— Ali ti je bolje? je vprašal marki. No, posebnega ne bo nič! V nekaterih urah bodo minile vse bolečine in ti boš imel samo spomin, da si trpel turturo, kakor v dobrih časih inkvizicije.

Marki je pogledal na uro in hitro vzel svoj klobuk.

— Potrtili smo dosti časa, Sebastiani, naj tvoji sinovi po vrsti stražijo gospoda, ti pa me spremi na kolodvor, da še dohitim zadnji vlak.

— Torej, gospod marki — ali pustimo gospoda brez verig?

— Zakaj pa ne? Saj vendar ne misliš, da ga bomo do njegove smrti tukaj zadrževali?

Ne, Daubrecq! Le mirno počivaj. Jutri popoldne pojdem na tvoje stanovanje in če dobim listino na mestu, ki si ga označil, naročim brzojavno, da te izpuste. Nalagal me nisi. Ne?

Marki je bil zopet stopil k postelji in se je nagnil nad Daubrecqa.

— Nobenih šal, kaj ne? To bi bilo bedasto. Jaz bi izgubil le en sam dan, tebe bi pa to veljalo vse dni, kar jih imaš še živeti. Ali ne, tvoje skrivališče je preimennito. Takih stvari ne pripravi človek za kratak čas. Torej pojdiva, Sebastiani; jutri dobiš brzojavko.

— Če pa vas ne bodo pustili v hišo, gospod marki?

— Zakaj bi me ne pustili?

— Hiša tega gospoda je vendar zastražena po agentih Prsvillejevih.

— Nič se ne boj, Sebastiani, jaz pridem v hišo, če ne pri vratih, pa pri oknu. In če bi se okno ne dalo odpreti, se bom že pomenil s Prsvillejevimi ljudmi. Tako porazumljenje je samo vprašanje denarja. In tega mi, slava bogu, odslej ne bo več primanjkovalo. Lahko noč, Daubrecq!

Marki je s Sebastianijem odšel in težka vrata so se za njima zaprla.

(Dalje prihodnjik.)

apiliramo pa na zastopnike S. L. S. v državnem zboru, da naj to akcijo tudi v parlamentu krepko podpira.

Če delegacija, ki vodi slovensko večino v državnem zboru v tem pogledu ne bo storila svoje dolžnosti, potem bomo lahko rekli, da so klerikalci narodni interesi lanski sneg, strankarski interesi edini cilj.

(Burno, dolgočasno odobravanje.)

Nemštvo na postojankah — na Balkanu!

»Prinz zu Wied« se je naposled vendarle polastil albanskega prestola. Prerokovala se mu je in prerokuje se mu še različna usoda; eni — seveda plačani agentje — obetajo mu popoln uspeh, drugi, poznavalci albanskih razmer, sodijo mu kratak obstanek na vročih albanskih tleh. Naše mnenje je: Albanijo so ustvarile velemoči, ki bodo, če si Avstrija in Italija ne sežeta v lase, ščitile njo in njenega vladarja. Le-ta bo vladal s to pripomočjo in pa — s podkupovanjem albanskih mogotcev. Bog zna, koliko stotisočakov je dobil Essad paša, da je postal naenkrat tako lojalen podanik princa Wieda!

Za nas Jugoslovane nima Albanija le tega pomena, da se je ustvarila na Balkanu nova nam sovražna država, nego tudi okolnost, da je njen vladar postal Nemec. Razun v Srbiji in Črni gori vladajo sedaj na Balkanu sami Nemci ali njih prijatelji. Na romunskem prestolu sedi Hohenzoller, na bolgarskem Koburžan, na grškem sicer Danec, ki pa ima za ženo sestro nemškega cesarja in ki je popolnoma prevzeta pruskega duha. Tudi Turčija je postavila svoje vojaštvo pod nemško komando in največji mogotec v tej državi je sedaj Enver paša, velik prijatelj Prusov.

Sicer bi se moglo reči, da politika balkanskih držav ni odvisna samo od njih vladarjev in da imajo besedo tudi narodi sami. Da, a pomisliti je treba, da so ti narodi vsi sovražni jugoslovanski misli. Romuni, ti »Halb-Slaven«, kakor jih psujejo Nemci, pokazali so ob zadnjih dogodkih, da ne trpe kake premoči jugoslovanskih držav. Grki so hinavci, ki držijo s Srbijo le, ker jim preti nevarnost od Turčije in Bolgarov. Poslednjim samim pomanjkuje pravega slovanskega čuta. Znano je, kako so po drugi balkanski vojski, ki se je iztekla tako nesrečno za nje, ki so jo pa zakrivali sami, hoteli storiti vse, s čimer bi žalili slovan. čut. Državniki, umetniki, dijaki itd. trudili so se in trudijo se še pokazati, da se hočejo ločiti od drugih Jugoslovancev. Navdušeni Slovani Bolgari sploh niso bili nikdar, a zdaj so na najboljšem potu postati — jugoslovanski Poljaki.

Srbi, dasi so pridobili mnogo v pretekli vojski, imeli bodo ob teh razmerah težko stališče. Obdani so od samih sovražnikov, katere poleg tega še vladajo sami Nemci ali njih privrženci. Vsak nemški vladar pa privede seboj cel »trop« nemških dvornikov in oseb, ki so pionirji nemške politike in pospeševalci vsake, Jugoslovanom sovražne misli.

Nemštvo je sedaj tudi na Balkanu — na postojankah.

Razmere za Jugoslovane so ob teh razmerah tem opasnejše, ker smo ostali Jugoslovani brez moči. Hrvate tare in jih bo še trl madjarski jarem, mi Slovenci smo pa popolnoma »partere«, ker naši klerikalni mogotci in voditelji slovenske politike sami pridno grade — nemški most do Adrije.

Hrvaški sabor.

Začetkoma včerajšnje seje je poslanec Radić govoril o poslovniku in se pritoževal, da večina njemu nasproti krši poslovnik. Njegova izvajanja sta zavrnila podpredsednik dr. Lukinić in predsednik dr. Medaković.

Predlog poslanca dr. Lorkovića o ureditvi kmetskih in trških občin je bil odkazan odseku za notranje zadeve.

Nato je vzel sabor v pretres poročilo imunitetnega odseka o izročitvi poslanca dr. Hinkovića. V odsekovem imenu je poročal referent dr. Svetislav Popović ter predlagal, naj se dr. Hinkovića na tožbo izzza »veleizdajniškega« procesa, znanega sodnega svetnika dr. Mirka Košutića, ne izroči sodišču.

K predlogu se je oglasil za besedo sam dr. Hinković, ki je rekel med drugim: Dr. Košutić je bil v raznih političnih procesih ne samo preskovalni sodnik, marveč tudi političen agitator. Zato sem prišel z njim v konflikt. To se je zgodilo zlasti pri »veleizdajniškem« procesu, ki je bil političen proces prvega reda. Monar-

hija se je nahajala pred aneksijo Bosne. Takratni minister zunanjih del Aehrenthal se je zavedal, da lahko aneksija izkove konflikt s Srbijo. Zato se je potrudil Srbijo predstaviti kot gnezdo revolucionarnega gibanja, da bi jo s tem kompromitiral pred Evropo. V to svrhu je bil vzprijorjen »veleizdajniški« proces. Drugi motiv je bil konflikt med hrvaško-srbsko koalicijo in ogrsko vlado. Hotelo se je koalicijo kompromitirati in zasejati razdor med Hrvatje in Srbe. Preiskavo v »veleizdajniškem« procesu je vodil dr. Košutić. Kot tak je v nasprotju z zakonom prisostvoval obravnavi in je pošiljal sodnikom lističe z gotovimi vprašanji. Ves čas, ko je trajala obravnava in trajala je skoro pol leta — ni bil Košutić v uradu, dasi ni imel dopusta. V tem času je pisal o procesu tudi politične članke, kar se lahko dokaže z njegovimi rokopisi, ki jih imam jaz v rokah. Takisto je v družbi z dr. Kršnjavim sodeloval pri sestavi obtožnega govora državnega pravdnika Milana Accurtija, kar je dokazal dr. Starčević (Dr. Starčević: Dotične dokumente sem izročil vladi, ki pa ni odredila nobene preiskave!). Tudi jaz imam v rokah dva lističa, ki jih je pisal dr. Kršnjavi... Ko je dr. Hinković izjavil, da je v »veleizdajniškem« procesu le izpolnjeval svojo dolžnost kot zagovornik, je Stjepan Radić zaklical: »Lepo ste izpolnjevali svojo dolžnost: Bosno ste hoteli izročiti Srbom!« Pri teh besedah je nastal silen vihar v zbornici. Poslanec dr. Srgjan Budisavljević je klical: »Vi nesramni denuncijanti!« Frankovec dr. Horvat: »Kaj govorite o veleizdajniškem procesu, ali ga hočete obnoviti?« Poslanec hrvaško-srbske koalicije dr. Lukinić: »Da, tudi to bomo storili, toda potem bo nekdo plesal samo po eni nogi!« Frankovec dr. Frank: »Živio srbski sabor!« — Hrup in trušč v zbornici je bil tako velik, da je predsednik dr. Medaković ob pol 2. popoldne prekinil sejo.

Razdelitev Avstro-Ogrske.

Neki ruski list je pred kratkim objavil načrt zveze Nemčije, Rusije in Francije v svrhu razdelitve avstro-ogrške monarhije. Seveda so oficijozni listi takoj začeli zatrjevati, da niti govora ni o taki razdelitvi. Glasilo ogrske vlade »Pester Lloyd« je izleglo celo bajko, da gre sicer za razdelitev, toda ne za razdelitev naše monarhije, marveč Anglije! Ruski državni kancelar knez Lobanov je imel baje to idejo, da s pomočjo Nemčije in Avstro-Ogrske izpodrine Anglijo iz Egipta. Ker bi pa Angleži najbrže tega mirno ne gledali, bi prišlo do vojne in končno do razdelitve Anglije in njenih kolonij. Toda glej čudo! Avstrijski in nemški državnik niso hoteli sodelovati pri tej akciji, naperjeni proti Angliji. In tako obstoji Anglija še vedno in je hvaležna našim in nemškim modrim državnikom in diplomatom.

Albanija.

Albanski knez Viljem nima nič kaj mirnih in veselih ur. Od vseh strani Albanije poročajo o nemirih. V zadnjih dneh so veliki oddelki svetih bataljonov začeli prodirati proti distriktoma Kolonia in Korica, ki so ju grške čete že zapustile. Prebivalstvo je seglo po orožju in hoče prodiranje grških čet onemogočiti z orožjem v roki. Ahmed bej, načelnik albanskih prostovoljcev v Erzeki, glavno mesto distrikta Kolonia, je vsled tega poslal svetim bataljonom ultimatum, naj opuste prodiranje, ker jih bo sicer napadel s svojimi prostovoljci. Ker je ostal ta ultimatum brezuspešen, je napadla močna četa prostovoljcev pod poveljstvom Ahmeda beja prodirajoče svete bataljone. Kakor poroča albanska korespondenca, je prišlo do ostrega boja, ki je trajal več ur. Sveti bataljoni so bili poraženi in so morali bežati. Na grški strani so baje imeli večje izgube. Govori se, da korakajo iz Premetija in Argyakastra večje grške čete proti Erzeki. Velik del prebivalstva v severnem Epiru se je jel upirati terorju Grkov.

Ista korespondenca tudi poroča, da so na srbski meji napadli srbski orožniki Albance, ki so hoteli iti čez mejo po — živila. Več Albancev je bilo baje ubitih in ranjenih.

Štajersko.

Iz Celja. Lep uspeh, ki so ga dosegli goriški Slovenci pri občinskih volitvah, je vzbudil tu splošno veselje. Ob enem pa nas Celjane ta uspeh opominja, da moramo neumorno pripravljati tla za enako časten nastop Slovencev pri občinskih volitvah v Celju. V tem pogledu stori-

mo premalo za organizacijo občinskih

mezd, dalje skrajšanje delovnega časa od 11 na 9 in pol ure inkuzivno dve četrti za južno in končno zahtevajo pomočniki, da bi naj njihove strokovne organizacije posredovale službe. Mojstri pravijo, da tako težkih pogojev ne morejo sprejeti, pripravljeno so le zvišati mezde za 5 odstotkov.

Koroško.

Nepriustranost koroške vlade. Iz Slovenskega Pliberga poročajo: Slovenci so se pritožili zaradi načina razpisa občinskih volitev na upravno sodišče proti deželni vladi v Celovcu. Razprava o tej pritožbi se je vršila 26. t. m. Pritožba je bila naperjena proti razpisu volitev, ki je bil izdan samo v nemškem jeziku, čeprav so prebivalci občine v veliki večini Slovenci in so se dozdaj volitve razpisale vedno v slovenščini. Deželna vlada je ugovor Slovencev zavrnila, češ, da ni zakonitega določila, v kakšnem jeziku se morajo volitve razpisati. V občini Slovenski Pliberg je pa 700 Slovencev in 87 Nemcev. Z ozirom na to bi se pač moglo zahtevati, naj se razpis volitev objavi v slovenskem in nemškem jeziku. Državno sodišče, kateremu se je tudi podala pritožba zaradi kršitve drž. tem. zakona, je razsodilo, da se je z razpisom volitev v nemškem jeziku kršila jezikovna enakopravnost. Upravno sodišče je ugodilo pritožbi ter razveljavilo izpodbijano odločbo kot nezakonito, ker se morajo volitve razpisati v onem, v deželi običajnem jeziku, ki ga razume prebivalstvo, upravičeno voliti.

Nezgod. Iz Beljaka poročajo: Dne 26. t. m. so našli pod skalno steno pri apnenici barona Gersheima nekega neznanca ubitega. Pri njem niso našli nobenih dokumentov. Najbrže je izgrešil pot ter padel čez skalo.

Samomor. Iz Velikovca poročajo: Gostilničar Franc Rozman se je obesil. Ker je preveč pil, so bili v rodbini vedni prepri. Zapustil je vdovo in štiri majhne otroke.

Primorsko.

Goriške občinske volitve. Med goriškimi Lahi, Nemci in socialnimi demokrati vlada vsled sramotne zmage pri nedeljskih občinskih volitvah velika porajenost. Ko se je proglasil izid volitev, so nekateri laški mladički hoteli demonstrirati, toda pogled na slovenske može-volilce jim je vzel ves pogum. Seveda so pričakovali velikih demonstracij. Vojaštvo je bilo konsignirano, policijski stražniki so patrolirali po mestu, toda vse je bilo le prazen strah. Se le pozno zvečer, ko je že vplival alkohol na podkupljene volilce, je prišlo tuptam do prepirov, toda policija ni imela posebnega dela. Značilno je, da so socialni demokrati nabili v nedeljo velike plakate, da mora iti vsak socialist v boj proti Slovincem. Samo da ostane Gorica v rokah laških kamoristov, drugo je vse postransko. Italijanski duhovniki so demonstrativno volili z odprtimi glasovnicami kamoristovske kandidate.

Volitve odposlancev za glavni zbor pokojniškega zavoda, ki so se vršile v nedeljo, so izpodele za Slovence nepovoljno. Zmagali so vseh skupinah laški kandidati. Zasluga, da so zmagali Lahi, gre predvsem nemškimi privatnim nastavljencom, ki so šli kot en mož v boj za laške kandidate. Te volitve in pa občinske volitve v Gorici prav jasno pričajo, da se Lahi v Trstu in Gorici drže le s pomočjo Nemcev in socialnih demokratov pokonci.

Velikanske tatvine v tržaški prosti luki. Kakor smo že poročali, so v tržaški prosti luki zasledili organizirano tatvinsko bando, ki je kar na debelo kradla. Aretirali so glavarja teh tatov, Jakoba Pontella, ki je od svojih pomagačev dobival ukradeno blago in je potem prodajal, oziroma pošiljal v inozemstvo. Pontello je bil uslužbenec tvrde Ch. C. Pisani, ki mu je popolnoma zaupala. Rojen je bil v Barbeano pri Vidmu. Na njegovem stanovanju v ulici Pondares št. 17 so našli mnogo dragocenosti, zlatnine, sreč in mnogo pisem, od katerih nekatera zelo kompromitirajo gotove trgovce. Pontellov prvi pomagač je bil regnikolo Bussinelli, doma iz Vidma, tudi uslužbenec pri prej omenjeni firmi. Bussinelli je odpošiljal vse blago iz luke na železnico. Kradli so baje že 20 let. Vrednost tekem let ukradenega blaga cenijo na 100.000 kron.

Narodna delavska organizacija v Pulju je v nedeljo dne 29. marca imela drugo javno predavanje. Prvo predavanje je bilo pred poldrugim mesecem, takrat je govoril zagrebški vseučiliški profesor dr. Silović o alkoholu in zločinah, zadnje nedeljo pa g. profesor Iličič, »Matiji Gubcu, seljačkemu kralju.« Predavanje je bilo silajno gonačeno. Na čelu organi-

zacije je mladi Dubrovčan dr. Rudolf Pederin.

Narodna čitalnica v Pazinu je zadnje nedeljo priredila predavanje o pesniku Simonu Gregorčiču. Predaval je pazinski profesor Burgar. Po predavanju sta dva gojenca prof. Saše Šantla izvajala glasbene točke programa. Prav pohvalno je omenjati, da se na take prireditve zbere toliko publike, kakor je to bilo v nedeljo. Prisotni so bili malone vsi sedmo- in osmošolci hrv. gimnazije. V imenu »Matice Slovenske« je publiko pozdravil tudi prisotni gospod dr. Iličič.

Dnevne vesti.

+ **Ljubijanski občinski svet.** Prihodnja redna seja ljubljanskega občinskega sveta se vrši v torek, dne 7. aprila ob 6. zvečer.

+ **Postojnsko c. kr. glavarstvo** v službi klerikalcev. Kakor hitro je poslanec Ribnikar zahteval od občin prepise volilnih imenikov za državnozborske nadomestne volitve, napepli so klerikalci vse sile, da bi onemogočili prepis volilnih imenikov in tako tudi — čistost volitev. Prvo kar je bilo nujno potrebno, je bil prišik na vlado. In res c. kr. okrajno glavarstvo v Postojni je nujno izdalo ukaz na vse občine, v katerem sploh prepoveduje izdajanje prepisov volilnih imenikov, dasi glavarstvo zakon tega nikjer ne dovoljuje. C. kr. okrajno glavarstvo pa se je hotelo še — samo da ustreže klerikalcem — naravnost osmešiti s svojim ukazom. Med drugim vsebuje ta ukaz naslednjo klasično utemeljitev: »Po pričrnanju okrajnega glavarstva še opravljene niso županstva; izdajati posameznikom take prepise; kajti županstva izvršujejo, kar se tiče sestavljanja imenikov, opravila v izročnem delokrogu, nastopajo torej imenom države. Ako bi bilo občinam, t. j. županstvom, dovoljeno izdajati po njihovi volji prepise imenikov, bi gotovo, ker je takorekoč vsako županstvo pripadnik ene ali druge politične stranke, nepristranost pri izdajati in s tem v daljnem posledku čistost volitev močno trpela. Zato je brez dvoma le v smislu postave, da se prepove sploh izdajati prepise volilnih imenikov. — C. kr. okrajno glavarstvo v Postojni, dne 25. marca 1914. Pilschhofer m. p.« Že včeraj smo poudarjali pomen in namen volilnih imenikov ter opozarjali, da so za čistost volitev prepis volilnih imenikov najboljša garancija. Glavarstvo v Postojni je pa menda mnenja — kakor S. L. S. — da bi bilo najboljšo, če bi se volitve na deželi vršile sploh brez volilnih imenikov. Najenostavnejše bi bilo za župnike in kaplane, ako bi brez komisije in samo pred njimi v župniščih javno volili poslance, seveda po možnosti le pristaše S. L. S. Volilnih imenikov bi potem sploh ne bilo treba. — Klerikalcev nam biti res strahovito strah pred nadomestnimi volitvami, da izdaja c. kr. oblast zanje tako nesmiselne in smešne odloke. — Notranjci! Glejte, da izvršite zlasti temu reklamacije. Vsled klerikalnih mahinacij je treba posvetiti sestavi volilnih imenikov podvojenjo pozornost!

+ **Kandidat Notranjcev za nadomestne volitve v državnem zboru.** V Postojni se je vršil sestanek notranjskih zaupnikov, ki so izmed sebe izbrali za kandidata v državni zbor, vrlega postojnskega župana Josipa Lavrenčiča. Klerikalci vsiljujejo Notranjcem dr. Pogačnika, ponižnega slugo dr. Šusteršiča.

+ **Smešni prof. Jarc** se že zopet zaletava v dr. Ravniharja. Snoči trdi v »Slovenec«, da se je v seji dež. zbora dotaknil dispozicijskega fonda, o katerem je baje dokazano (?), da so iz njega zajemali Mladočehi, da je Jarc vprašal dr. Ravniharja, koliko sta on, oziroma njegova stranka doabila iz tega fonda in da je na to dr. Ravnihar prebledel (sic!) in se molče naslonil nazaj. Jarc menda res že sliši travo rasti. Trditve, da so Mladočehi zajemali iz dispozicijskega fonda, sme »Slovenec« izrekat pač le pod zaščito imunitete njegovega urednika, katero imuniteto rabi »Slovenec« po Lampetovih besedah seveda za to, da sme — kakor je videti — poročati resnico. Jarc sploh ni stavil takega vprašanja do dr. Ravniharja, vsaj od naprednih poslancev ne ve nihče za nje. Pač pa je Jarc sklicujoč se na poročila časopisov tistega večera omenjal Mladočehi v zvezi z dispozicijskim fondom ter pri tem imenoval dr. Ravniharja, ki sedi v mladočehskem klubu. Dr. Ravnihar pa je na to takoj glasno reagiral, čuli so ga vsi napredni poslanci in razumelo se je tudi v časnikarsko ložo, da je ravno Jarc bil tisti, ki so mu v drž. zboru ob Staplnskega aferi očitali dispozicijski fond, ki pa se je na to očitano kar potuhnil. Jarc je bil zopet tisti, ki na to pripombo dr. Ravniharjevo ni črnil he-

sedice, res kakor bi ga nekaj davilo. Ali je tudi prebledel, tega z galerije ni bilo mogoče opaziti. — Nikari ne mislite, da bo kako tako očitjanje s strani naših ljudi ostalo brez odgovora. Nimamo ene stvari, na katero bi se nam bilo treba bati odgovora. Posebno, če je tako neumna, kakor ona, ki je zrasla na Jarčevem zeljniku in ki jo prezentira v snočnem »Slovenecu«, češ da je narodno-napredna stranka kaj dobivala iz dispozicijskega fonda. Seveda, ker živi naša stranka v takih intimnih razmerah in v taki prijaznosti z vlado! Kaj takega vam niti vaši »bravci«, in ti morajo zelo kosmate požirati, ne bodo verjeli.

+ Končno so se vendarle oglašili gospodje pri »Slovenecu«, toda beseda jim gre zelo, zelo težko iz grla. Seve, je pač mučno govoriti o stvarih, ki so vsi razsodni javnosti toliko kakor notorične, še mučnejše pa je hladnokrvno tajiti takšne stvari, kakoršne so razne subvencije, ki jih dobivajo klerikalci v tej ali oni obliki iz vladnih jasl. Da je pri tem šestokrat odpadla tudi kaka — no, recimo — drobtinica tudi na klerikalno časopisje, to je dejstvo, ki se s komodnim zavijanjem in zvijanjem ne da enostavno spraviti s sveta. Znano je, kakšno stališče je zavzemal »Slovenec« v vseh narodnih vprašanjih na avstrijskem slovanskem jugu od leta 1908. pa do jeseni leta 1912. Vsak narodni pokret je obljabil in kakor stekel pes se je zaganjal v tiste, ki niso odobravalni one politike, ki se je naslanjala na razne Nastiče in druge takšne poštenjake. Kdo se še ne spominja tiste sramotne gonje, ki jo je vprizoril svoječasno »Slovenec« radi takozvane »velikosrbske propagande« na Slovenskem! Kako je takrat denunciral na vse strani, kako je klical takrat državnega pravdnika in krvnika na pomoč proti vsem onim, ki niso kakor on, trobili v Aehrenthalov in kasneje v Berchtoldov rog! Ta njegova sramotna kampanja se je studila in gabila vsakemu poštenemu človeku v dno duše, da, celo pošteni Nemci so se zgražali in često je bilo slišati iz njihovih ust vprašanje: »Ja, wieviel bekommt denn der »Slovenec«, dass er diese Henkersdienste leistet?« (Koliko pa dobiva »Slovenec«, da opravlja krvniške posle?) In to ogavno, sramotno in infamno službo za naj »Slovenec« opravljal zgolj zaradi lepih oči kakšnega Aehrenthala ali Berchtolda, ali celo iz »najsvetejšega svojega prepričanja!« To naj »Slovenec« verjame Žid Apela, mi in z nami vsa javnost mu tega nikoli ne bo verjela in če bi tudi ne imeli v rokah niti sence kakšnih dokazov. Tako pa je nam znano, da je pri gonji klerikalnega časopisja igral veliko vlogo pink - pink in cvenk - cvenk. Tega se prav dobro zavedajo tudi pri »Slovenecu«, zato so s svojo izjavo tudi do skrajnosti previdni. Tako - le pišejo: »Zdi se nam, da »Narod« misli, da je vsak tak, da se prodaja. Mi se preveč zavedamo svojega zvanja, da bi to zvanje spravili v odvisnost z drugimi interesi kot z interesi, ki nam jih veleva naš narodni program.« — Ali ste videli lokavo mačko, kako se spretno smučje okrog vrole kaže? Čemu, gospodje, ne odgovore točno in jasno na vprašanje: Koliko ste dobili za svoje izdajalstvo pri raznih prilikah?! Kaj ne, tako vprašanje je mučno in zato je mu skušate izogniti s patetično izjavo, da takoj preneha »Slovenec« izhajati, čim se mu dokaže, da je dobival podporo od »Piusvereina«! Toda tu ne gre v prvi vrsti za »Piusverein«, marveč za rumeno pšenico iz vladnih jasl in v tem oziru bi nujno želeli točnih pojasnil. Sicer pa tudi stvar s »Piusvereinom« ni tako povsem nedolžna, kakor jo skuša predstaviti brumni »Slovenec«. Prav dobro se vemo namreč spominjati, da je pred leti zabeležila dunajska »Reichspost«, pišoč o »Piusvereinu«, da je to društvo razdelilo podpore tudi »slovenskim katoliškim listom« in če se ne motimo, je navedla celo znesek, tako nekako nad 20.000 kron. Mi smo že takrat stvar registrirali, a klerikalno časopisje je z molkom molčalo. Ker je »Slovenec«, kakor sam pravi, »prvi slovenski katoliški list«, se pač lahko domneva, da je ob koncu koncev tudi nanj odpadla kakšna skorjica! Ali ne? Pa ne!

+ Nemška nasilnost na železnici. Na železnicih se najbolj vidi, da je naš boj za veljavo slovenskega jezika ob enem velevažen socijalen boj. Nikjer se tako jasno ne vidi, da hočejo Nemci pridobiti izključno veljavo nemškega jezika za to, da bi vse službe dobili Nemci. Slovenec naj zleže orje in gnoj kida, ves boljši kruh naj imajo Nemci. To je smisel vseh nemških prizadevanj in od tod ta strastni in srditi boj ki ga vodi nemštvo zoper slovenske železničarje. Zdaj čitamo zopet v znanem umazanem graškem listu ljute napade na slovenske železničarje in glasno kričanje, da se mora brezobzirno uveljaviti načelo: vsak železniški usluž-

benec mora znati nemški v govoru in v pisavi. Ti nemški uradniki so preleni, da bi se slovenskega jezika naučili le za silo, a navadna uslužbenec naj bo nemškega jezika v govoru in v pisavi zmožen kakor kak profesor. Zverinska je vojska, ki jo vodi nemštvo, na čelu mu nemško železniško uradništvo, zoper slovensko stvar na železnicih in nam jasno kaže, kako se narodni interesi ujemajo s krušnimi interesi.

+ Z računskim zaključkom je javno razpoložiti tudi priloge. Deželni odbor kranjski je z dne 26. februarja 1914 št. 4790 izdal sledečo odločbo županstvu v Idriji: »Dne 14. t. m. je tamošnji cestni okrajni odbor poslal mestnemu županstvu računski sklep cestnega okraja za leto 1913 v svrhu 14dnevne razpoložitve, kakor veleva § 31. novega cestnega zakona z dne 21. februarja 1912, št. 22, dež. zak. iz l. 1913. Županstvo pa računskega sklepa ni razpoložilo od 15. do 28. t. m., vsemuč je dne 17. t. m. zaprosilo cestni okrajni odbor, naj k računom v svrhu javne razpoložitve pošlje še priloge, ki so njega sestavni del. Res je sicer, da z razpoložitvijo golega računa brez prilog občanom okraja ni omogočen popoln vpogled v gospodarstvo in računsko posle cestnega okraja, vendar prošnja županstva v besedilu cestnega zakona nima opore. Samo deželni odboru in cestnemu odboru v seji se mora predložiti s prilogami opremljeni račun, ker tako izrecno predpisujeta §§ 32. in 33. cestnega zakona; § 31. pa določa le, da je letni račun razgrniti javno na vpogled, ter ne omenja prilog. Cestni okrajni odbor poroča, da je pripravljen dati občanom računsko prilogo na vpogled v svoji pisarni in jim dati tudi potrebna pojasnila. Cestni odbor bo določil nov rok za razgrnitev računov in poslal nov razglas, županstvu pa se naračča, da račun javno razgrne in objavi dopolnjeni razglas cestnega odbora s pristavkom, da je v računsko prilogo dovoljen vpogled v pisarni cestnega okrajnega odbora, dokler je razgrnjen letni račun pri županstvu.« Tako se glasi odločba kranjskega deželnege odbora, ki je v principu zanimiva, meritorno pa vredna razprave juristov.

+ Postojnska občina v škripcih. Klerikalna lopovščina presega vse meje. Zaradi notranjskih volitev mora biti klerikalna banda v velikih skrbeh, kajti poslučuje se že najinfamnejših laži, da bi volilce zbegala. Tako se je »Slovenec« zlagal, da se je pri postojnski občini dognal deficit 200.000 K. Seveda je to od konca do kraja zlagano. Odgovor na to ne bo izostal. Kakor se nam poroča iz Postojne, vložil županstvo proti »Slovenecu« tožbo.

+ Laško vseučiliško vprašanje. »Slovenec« poroča, da se po posredovanju nemškega cesarja (!) ustanovi laška fakulteta s pomočjo § 14. na Dunaju, kot kompenzacija Jugoslovanom pa se prizna veljavnost izpitolov na zagrebški univerzi tudi za avstrijsko polovico.

+ Iz sodne službe. Pravna praktikanta pri dež. sodišču v Ljubljani dr. Emil Jenko in dr. Robert Pucsko sta imenovana za avskultana.

— Še vedno v zaporu! Viktor Zalar in dijak Endlicher sta še vedno v preiskovalnem zaporu zaradi pregreška proti § 24. tiskovnega zakona. Ker je preiskovalni sodnik g. dr. Skaberne prisodnik v procesu »Agro-Merkurja«, ki bo trajal nemara ves teden, se ni nadejati, da bi imenovane osumljence izpustili na svobodo pred koncem tega tedna.

— Odborniki »Branibora« imajo danes zvečer ob 8. sejo pri »Zlatorogu«. Želeti je polnoštevilne udeležbe.

— Enketo o gledališkem vprašanju sklicuje mestna gledališka komisija, ker ji ni bilo mogoče doseči nobenega sporazuma o gledališkem vprašanju z deželnim odborom. Posvetovanje, na katero je povabljen tudi deželni odbor, se vrši v soboto 4. aprila ob 5. popoldne v mestni poštovalnici.

— Pozor varuhi! Varuhi, ki imate denar mladoletnih varovancev pupilarno varno nalagati, zahtevajte pri sodišču, da se ta denar brezpogojno nalaga pri »Mestni hranilnici ljubljanski«!

— Kanalizacijska dela na Prulah jako naglo napredujejo. Kanal na Prulah, t. j. z Ljubljano na vsopredni cesti je dokončan, na Privozu je skopan jarek že skoraj do Karlovske ceste in so čez polovico že položene cevi in tudi zasute, sedaj so začeli pa kopati jarek na Grubarjevem nabrežju. Tako bodo Prule sedaj imele vse iste javne naprave, kakor v sredini mesta: vodovod, elektriko, kanalizacijo, telefon in lepe z drevoredi obsajene ceste. Da, še več! Krasne vrtove in dober zrak, česar v sredini mesta nimajo in tudi nikoli ne more-

jo dobiti, Istotako delajo kras ondolniki okolici lepe vile ob Grubarjevem nabrežju, sredi Prul pa dominira IV. mestna ljudska deška šola, ki je med vsemi najmoderneje urejena.

— C. in r. mornariška akademija. K novice o sprejemu gojencev v 70. številki dne 28. marca t. l., dodajemo še: Sprejemajo se dečki, stari 14 do 16 let, s 4 razredi srednjih šol. Pravico na prosta mesta imajo: a) sinovi častnikov, b) vojaških uradnikov, c) dvornih in civilnih državnih uradnikov, č) domačini iz obmorskih dežel; d) polovič. prosta mesta se dajejo po potrebi tudi drugim. Paval za plačano mesto znaša 1600 K, za polovično prosto mesto 800 K na leto, plačljivo v dveh obrokih 16. septembra in 16. marca. Hudo bi se motil, kdor bi mislil, da je mornariška akademija poboljševalnica za dečke, ki v srednji šoli slabo napredujejo. Takšni si naj niti ne delajo stroškov in potov s prošnjo! Sprejemni izpiti so zelo strogi, posebno iz matematike, ki je važna zaradi tehniške smeri te šole. Zelo natančna je tudi zdravniška preiskava, zlasti se zahteva dober vid. Po 4letnem študiju na akademiji, torej z 18 leti, stopijo gojenci kot kadeti v mornariško službo z letno plačo 1560 K in stanarino 360 do 600 K. Nadaljni avanzina je zdaj zelo ugoden. Po ne celo triletnem službovanju, v starosti 21 do 23 let: fregatni lajtnant (nadporočnik, X. čin), IX. čin v 27 do 31 letu. Prilčno po 20letni službi, v 38. do 42. letu: korvetni kapitan (major, VIII. čin). Potem pa gre naglo, ker ostajajo v vsakem štabnem činu (VIII. do VI.) samo po 2 do 4 leta. Sedanji kontraadmiral so dosegli to stopnjo (V. čin) v starosti 49 do 53 let. Na bojne ladje vkrcani častniki in kadeti pridejo z dokladami skoro na dvojno plačo. Seveda ima služba tudi senčne strani, kakor vsaka stvar. — Zdravi dečki, uradniški sinovi, ki imajo talent za matematiko, nagnjenje k tehničnim strokom, veselje do vojaškega in pomorskega življenja, se lahko zastonj izobrazijo za poklic, ki nudi lepo bodočnost. Pri mornarici je več Slovencev, nekateri že v štabnih šaržah, Hrvatov in Srbov pa je veliko, v pretežni večini so seveda Nemci (častniški sinovi), tudi Madjarov je čim dalje več.

— Iz Most nam pišejo: Neko revše se zaletava v sobotnem »Dnevu« v gospo Dolničarjevo, ki je od kar jo poznamo naprednjakinja, kakor tudi njen g. soprog. Bajje je močno razžalila »Dnevovega« informatorja, za katerega se pa nihče več ne zmeni v Mostah. — Pripomnimo, da je napadena gospa članica »Sokola« in C. M. podružnice in na glasno kot vseskozi narodna žena. Torej bi si »Dan« napade nanjo pač lahko prihranil, razen ako hoče za vsako ceno napadati ljudi po — krivici.

— Iz Litije: V Gradcu pri Litiji je bila pred kratkim otvorjena nova mesnica. Otvoril jo je kot filijalko neki mesar, ki ga še celo ne poznamo. Govori se sicer, da je bil že večkrat kaznovan zaradi svojega obrta, a zanesljivega se nič ne ve, saj menda nima nič firme obesene, kakor zahteva zakon. To mesarsko obrt izvršujeta sedaj samostojno dve osebi, ki zato nista ne opravičeni, ne sposobni. Opozorjamo c. kr. okrajno glavarstvo v Litiji, naj blagovoli to zadevo preiskati in napraviti red, da ne bodo v tej stroki opravičeni obrtniki in davkoplačevalci oškodovani. Mesarska obrt spada danes med obrti, za katere je treba dokazati sposobnosti, torej je gotovo nepravilno, da jo izvršuje človek, ki se te obrti ni učil, pod pretvezo filijalke tretje osebe, katera bi nosila samo ime.

— Vesele novice iz ribniške doline. Kar neverjetno je, kaj se vse godi v ribniški dolini. In vse je primerno sedanjemu času, ko se duhovniki pripravljajo za velikonočne praznike, v katerih imata spovednica in prižnica dovolj dela. Priprava za velikonočne praznike je bila v ribniški dolini kaj primerna našemu času. Minoli teden so namreč kar trije duhovniki sedeli pred sodiščem v Ribnici na zatožni klopi; obožni zaradi razžaljenja časti. — Ribniški kaplan E. je v šoli dobro pretepel nekega šolarčka. Duhovske sirovosti so pač edina dela krščanskega usmiljenja, ki jih slišimo o duhovnikih. Kaplanu se je iz neznanega vzroka posrečilo, da je bil oproščen. — Župnik iz Velikih Poljan je rekel v šoli nekemu fantičku: »Ti in tvoj oče sta brez vere.« V sled poravnave je plačal župnik nekaj za sirotinski sklad. — Kaplan iz Sodražice je razžalil sodraškega nadčelnika Verbiča. Zaradi žalitve javne osebe je bil kaplan obsojen v denarni kazni. — Še nekaj. Začetkom tekočega leta je župan iz Sv. Gregorja očital živinozdravniku v Kočevju, da ne izpolnjuje svojih dolžnosti. Pri tem delu je pomagal gregorjski župnik. — Župan in župnik sta bila v Velikih Laščah obsojena v denarno kazni in plačilo stroškov. Okrožno

sodišče v Novem mestu je potrdilo razsodbo prve instance. Ker so imeli pri tem pravni zastopniki mnogo truda in dela, so stroški veliki. — Dne 22. t. m. je imelo izobraževalno društvo v Ribnici svoj shod, da voli predsednika. Iz Ljubljane sta prišla neki profesor in neki duhovnik, da bi s tem in onim govorila in vse uredila. Hitro v začetku zborovanja se je videlo, da so bile »device« vse za »lepega kaplana« Skulja, ki je tudi deželni poslanec, na kar se vedno sklicuje, ki je pa na gimnaziji veljal za enega najbolj omejenih dijakov, moške pa so bili na strani bodočega dekana Skubica. Naenkrat stopi deželni poslanec Lovšin na stol in pravi: »Skulj ne bo naš predsednik; še nikoli ni bil hlapec nad gospodarjem; vi ste nasprotnik našega dekana.« — Kmetje so Lovšinu pritrjevali, dekleta pa, katerim so kar oči žarele pa so bile za Skulja, ki se je pričel vseh hvaliti, kaj da je že vse »svoj« za kmečko ljudstvo!! V sled razščajenosti ropota in vpitja je morala začasni predsednik Skulj zborovanje zaključiti. Ljubljana sta vse to opazovala in si svoje misli in sklepanja, da nikoli več ne prideta v Ribnico device in čuke organizirat. Pričimniti moramo, da je vzorni dr. Šusteršič sam prišel v preteklem letu v Ribnico in v Sodražico posredovat, da sta bila Skulj in Lovšin postavljena za kandidata. To so stebri slovenske ljudske stranke. Kaj neki misli o vsem tem c. kr. deželna vlada. Po Veliki noči pride škof Jeglič instalirat dekana Skubica in ga bo vprašal, kako da bo obdrževal s kaplanom Skuljem. Odgovor se bo glasil: V Ribnici bom jaz dekan, Skulj pa moj kaplan. Škof bo tudi vprašal, kako deluje neki študent Ilc na gospodarskem in političnem polju. Svetovalo se mu bo, naj pusti študente, da se uče. Ta Ilc je prejel menda v času volitev od škofa pismo, da naj krepko agitira pri občinskih in deželnih volitvah in s tem pismom se ponaša Ilc ... Lepa tolažba. Iz navedenega se zopet vidi, da duhovščina ne pozna več cerkve in prave molitve, ampak samo politiko. V politiki bo tudi utonila.

— Občinski odbor idrijski ima v četrtek javno sejo ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. Na sporedu je med drugim računski zaključek mestne občine za leto 1913.

— Nov izum Hrvat. Mr. Ph. Vučenoviću se je posrečilo po mnogoletnem trudu in preizkuševanju postaviti novo sredstvo proti navadni in kronični kapavki. V preteklih dveh mesecih je dobil od raznih strokovnjakov, kakor so na pr.: Janovský, Bukovský, Werlich itd. priznalna pisma in ker so vpeljale tudi razne avstrijske, ogrske in nemške klinike »Gonokteine«, je gotovo, da mora biti to sredstvo dobro. Vrlemu Hrvat, ki živi s praškimi Jugoslovani v bratskih stikih, čestitamo na krasnem uspehu!

— V Zagrebu je v soboto umrla gospa Ivana Arkova, rojena Škerljeva, soproga veletržca g. M. Arka v Zagrebu. Pokojnica je bila stara šele 53 let. Pogreb je bil danes ob 3. popoldne. Blag ji spomin!

— V viharju pogube je naslov kinematografičnega romana v 6 delih, ki se predvaja danes v kinematografu »Ideal«. Občutka polno dejanje kaže na usodna pota mladega dečka. Krasne fotografične finosti in veliki, ganljivi momenti zagotavljajo tej drami, ki je slična znani »Otrok Pariza«, najpopolnejši uspeh.

— Razstava divjih zveri v areni Narodnega doma priredila je tudi včeraj dobro obiskano predstavo. Kakor smo že omenili, je glavna privlačnost tega podjetja množina levov ter njih dobra dresura. Tudi ostale točke sporeda so vsekakor prvovrstne in se občinstvu obisk tega podjetja priporoča. Razstava ostane še nekaj dni v Ljubljani.

— Hrib gorel. Včeraj popoldne je začela greti suha trava, pomešana s trnjem na hribu, nad Češnovarjevo gostilno na Dolenjski cesti, ki je last železniškega erarja. Ogenj ni baje napravil nikake škode in se sodi, ker ni bilo poklicano reševalno in gasilno društvo, da so zato zažgali, da se izčisti nepotrebno šaro in pa seveda, ker ni bilo nevarnosti, da bi se ogenj razširil.

Društvena naznanila.

— Napredno politično in gospodarsko društvo za kolodvorski in šentpeterski (V.) okraj v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v četrtek, dne 2. aprila 1914 ob 8. zvečer v prostori gostilne g. A. Bončarja, na Sv. Petra cesti št. 41. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo tajništva. 3. Poročilo blagajnikov. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnost.

— Napredno gospodarsko društvo za šentjakovski okraj je imelo v nedeljo popoldne pri Rastoharju občni zbor, ki sta ga posetila tudi podžupan ljubljanski in deželni odbornik g. dr. Karol Triller in deželni poslanec in občinski svetnik g. dr. Fran Novak. Govore obeh poslancev smo priobčili na drugem mestu. Navzoči so bili še občinska svetnika gg. Likozar in Smole ter zastopniki političnih, oziroma gospodarskih društev za Krakovo in Trnovo ter za Poljane. Iz predsednikovega poročila posnamemo, da sta umrla tekom leta dva člana: Jerančič in Babič. Nadalje je izrekel občni zbor zahvalo raznim funkcionarjem in članom, ki so pomagali pri knjižnici. Iz tajniškega poročila g. Rodeta, ki je obnem načelnik knjižnice, in iz blagajniškega poročila gosp. Verčiča posnamemo, da je društvo prav marljivo delovalo za udeležitev raznih nujnih potreb okraja ter priredilo tekom leta eno poletno veselico, Martinov in Miklavžev večer v dobrodelne svrhe in fantovski ples. — Društvo šteje sedaj 202 člana. Knjižnica, ki ne obstoja niti tri leta, ima nad 3000 vezanih in nad 500 nevezanih knjig. Obiskovalcev je bilo okrog 900. Izposodilo se je 25.000 eksemplarov. Darovateljem, ki hočejo ostati neimenovani, imenoma pa gospe Franclovi se izreče najtoplejša zahvala. Denarni promet je znašal 3622 K 21 v, stroškov je bilo nad 2000 K. Knjižnica je dala nad 1240 K, zahtevala pa 1207 K. Članarina je znašala 488 K. Pri nato vrščih se volitvah so bili izvoljeni v odbor sledeči gg.: Bevc, Franzl ml., Jeruc, Keržič, Likozar, Rodet, Sterlekar, Verbič, Urbančič, za namestnike gg.: Bratuš, Mole, Mlakar, Sarc in Šterk, za pregledovalce računov gg.: Franzl st., Jesenko in Svigelj, za namestnika pa gospod Vončina. Končno je govoril še občinski svetnik g. Smole, ki je opozarjal na potrebo, da e takoj prične z delom za občinske volitve. Na njegov predlog in predlog g. Keržiča se je izrekla naprednim poslancem v deželnem zboru in napredni delegaciji v občinskem svetu najtoplejša zahvala ter priznanje za njih požrtvovalni trud.

— Napredno politično društvo za kolizejski okraj je imelo včeraj v restavraciji pri Novem svetu svoj občni zbor. Predsednik deželni poslanec gosp. Josip Reiser je otvoril občni zbor, pozdravil došlega deželnega poslanca g. Ribnikarja ter podal splošno sliko o društvenem delovanju v preteklem letu ter o tajniških poslih, ki so sloneli večinoma na njegovih ramah. Iz blagajniškega poročila g. Igljica posnamemo, da je društveno premoženje naraslo za 195 K 85 v ter znaša sedaj 762 kron 52 vinarjev. Na predlog pregledovalca računov se je podelil blagajniku absolutorij ter izrekla predsedniku g. Reiserju na predlog gospoda Juvana zahvala in priznanje za njegovo delovanje. Članarina se je znižala nato od 30 v na 20 v mesečno. Nato so se vršile volitve in se je novi odbor tako-le sestavil: predsednik Jožef Reiser, podpredsednik Ivan Belič, tajnik Rudolf Juvan, blagajnik Tomaž Igljica, knjižničar Jožef Erbežnik, odbornika: Ivan Bajželj in Aleksander Valjavec, namestnika Leopold Bögel ml. in Matija Deržaj. Preglednika sta Jožef Simončič in Jožef Dežman, namestnik Anton Kovarčič. Pri slučajnostih so se obravnavali različni predlogi glede razširjenja društvene knjižnice in drugega društvenega delovanja. Knjižničarju se je dalo na razpolago 300 kron za nabavo novih knjig, odboru pa se je naročilo, izposlovati knjižnični pravico javnosti. Končno se je razpravljalo še o nekaterih občinskih zadevah, ki zadevajo posebej želeje in potrebe prebivalcev kolizejskega okraja.

— Javna knjižnica Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj je sklenila odsej objavljati vsakomesečne izkaze o številu izposojenih knjig. V letošnjem letu izposodila je meseca januarja 2948, februarja 3006 in marca 3069, skupaj torej v prvem četrtletju 9025 knjig in prednjači torej v številu izposojenih knjig vsem slovenskim knjižnicam. Pripočemo lepo urejeno in bogato založeno knjižnico vsem slojem; knjižnica je nastanjena Pred igrišem št. 3 in posluje vsako sredo in petek od 6. do 8. ure zvečer in ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. popoldne. V olajšanje izbiranja in hitrejšega poslovanja so v knjižnici na razpolago katalogi, ki se oddajajo tudi strankam za znižano ceno 20 vinarjev.

— 2 velika ljudska koncerta priredi dobroznani salonski orkester »Sokolica I.« v nedeljo 5. aprila in v velikonočni ponedeljek dne 13. aprila. Spored obema koncertoma je zelo mnogovrsten, kdor hoče pri koncertu ali plesu užiti par veselih uric, naj zalo-

ne zamudi te ugodne prilike. Koncert se vrši v restavraciji hotela Tivoli in sicer ob vsakem vremenu. Koncertni del bo trajal oba dneva od 4. do 7. ples pa od 8. do 12. ponoči. Vstopnina za vsak koncert, tudi za ples, za osebo 50 vinarjev. Bratje in sestre, agitirajte za mnogobrojno udeležbo iz sokolskih in sokolstvu naklonjenih krogov. — Na zdar!

Društvo jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov, krajevna skupina v Ljubljani, naznanja, da se vrši v sredo 1. aprila ob 8. uri zvečer v restavraciji Schmidt, Gradišče, ob enem s prijateljskim sestankom izredni občni zbor z dnevnim redom: 1. Dopolnilna volitev dveh delegatov za društveni občni zbor; 2. slučajnosti.

Društvo jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov ima svoj občni zbor dne 5. aprila ob 10. dopoldne v prostorih hotela Union v Ljubljani. Na vsopredni sta poleg običajnih točk tudi referata dr. Politea o organizaciji in Hitra o vzorni pragmatiki.

Prosveta.

Slovensko gledališče. Dne 4., 5. in 7. aprila priredi ansambl slov. gledališča, predstave v korist članom. V soboto 4. aprila se vprizore po daljšem predsedku Govekarjevi »Legionarji«. V nedeljo 5. aprila popoldne se »Legionarji« ponove in zvečer se vprizori Coste »Ali je to deklica«. V torek 7. je premiera Nicodemijeve drame v treh dejanjih: »Perjanica«. (Der Reihersbusch), ki je dosegla letos na dunajskem dvornem gledališču sijajen uspeh. — Opozarjamo slov. občinstvo na te predstave že danes in upamo da se odzove v največjem številu, ter tako pokaže slov. igralcem svoje simpatije — in to sedaj še tem bolj, ker stoji pred novo krizo.

Književnost.

— »Slovenski Sokol« št. 1 ima sledečo vsebino: 1. Odbijalne vaje z žogo. 2. Na pragu jubilejnega leta. 3. Vaje na orodju. 4. Žena v Sokolu. 5. Vestnik slovenskega Sokolstva. 6. Književnost. — Št. 2. ima sledečo vsebino: 1. Odbijalne vaje z žogo. 2. Na pragu jubilejnega leta. 3. Vaje za tekmo za prvenstvo na III. slovenski vsokolski zlet leta 1914. 4. Vestnik slovenskega Sokolstva. 5. Književnost.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

»Agro - Merkur«.

Popoldne se je obravnava nadaljevala ob pol 4. ter je bil kot prvi zaslišan obtoženec dr. Žerjav.

Obtoženec je smatral »Agro-Merkurja« le kot nekako podružnico Zveze, ki je bila le formalno samostojna, ki pa ravno zaradi tega svojega značaja tudi ni imela zadostnega kapitala. Ustanovil se je pa »Agro-Merkur« posebno zato, ker Zveza ni mogla sprejemati fizičnih oseb. Omenja zgodovino ustanovitve »Agro-Merkurja« leta 1908, vendar pa »Agro - Merkur« ni začel takoj delovati, marveč je pričel svoje delovanje šele junija 1909. Bil je 11 mesecev brez nadzorstva, kar je bilo takrat v praksi. »Agro - Merkur« je smatral tudi Zvezni kapital za svojo zaslonbo, zlasti ker je obstojal sklep Zveze, da se »Agro-Merkurju« odpre kredit 50.000 K, razen tega pa še kredit, ki odgovarja vsakokratni višini terjatev »Agro - Merkurja«.

Sredi novembra se je začel odpor od strani ljubljanskih veletržcev, ki so pritisnili najprej na Kmečko posojilnico. Preprič se je nadaljeval tudi še meseca decembra in končno je prišlo do tega, da sta on in načelnik Lenarčič v neki seji izvrševalnega odbora narodno - napredne stranke izjavila, da bo »Agro - Merkur« prenehal do spomladi 1910, skušal oprotiti se zvezi z Zvezo slovenskih zadrug. Ta čas pa so začele prihajati slabe vesti. Prva taka slaba vest je bila, da je tržaška podružnica kupila brez vednosti centrale 80 vagonov koruze. Na to centrala ni bila pripravljena in je o tej kupčiji izvedela šele meseca decembra. Tržaška podružnica je takrat kupovala po navodilu centrale tudi moko, pa moka je morala biti prej že prodana, predno je zastopnik Cohen brojavil Elizabetnemu mlinu naročilo. O teh naročilih je vedno tudi pisмено poročal, kakor tudi o drugih važnejših kupčijah. O nakupu koruze pa ni poročal. Ker pa se je bil podvrnil reškemu borznemu razsodišču, je bilo iluzorično kaj doseči proti temu storjenemu sklepu, zato je moral »Agro - Merkur« iskati druga pota. Cohen je storil to kupčijo skupaj z nekim mlinarjem v Trzinu ter se z njim dogovoril, da se bo koruza eventualno pri njem semela. Sklep je

bil napravljen na 166. januarja pa je padla cena na 11.—. Sedaj so se začeli prepričati za mlinarjem, ki je končno vendar prevzel del tega blaga. Ko je bilo 22 vagonov tja izvoženih, se je zgodila nesreča, in morda je upravičena sumnja, da se je to zgodilo iz političnih motivov, da se je del koruze vnel. Prvi sodnik je sicer blago oprostil, druga instanca pa je razsodila, da se blago uniči. Na tem blagu se je zgodil naravnost zločin. Končno pa je dosegel predsednik, da se je smelo blago denaturirano prodati. Zguba je bila seveda ogromna.

Druga taka vest je bila, da pada cena moki. Če smo se hoteli izogniti velikanskim izgubam, smo morali gledati na to, da prevzemamo blago. V teh velikanskih stiskah je prišel še sklep, da ustavi Zveza »Agro - Merkurju« vsako denarno pomoč. Če nismo hoteli izgubiti pri velikanskih diferencah, smo se morali odločiti na vsak način držati zavod. Takrat je začel »Agro - Merkur« na pot indirektnega financiranja. Sklenilo se je naprositi razne zavode za kredit, da pride »Agro-Merkur« čez kritičnega pol leta, nakar bi se eventualno izvršila likvidacija. Res se o teh sklepih ni vodil zapisnik, kakor se je marsikatera stvar vršila predomače. »Agro - Merkurjevo« načelnništvo pa je bilo vedno trdno prepričano, da je zavod aktiven. Tudi se prvotni sklep Zveze glede financiranja »Agro-Merkurja« ni nikdar prekal. To financiranje se je namreč sklenilo v Zveznem načelništvu, kjer pa so bili takrat isti ljudje, kakor v načelništvu »Agro - Merkurja«.

Knjiga »Kmečka posojilnica« ni bila nikdar kaka tajna knjiga, marveč se je ta knjiga celo najbolj pogosto rabila. Kočevska posojilnica je otvorila kredit »Agro - Merkurju«, Zveza pa Kočevski. Pri tem pa je bilo načelnništvo »Agro - Merkurja« prepričano, da bo Kočevska posojilnica še nekaj zaslužila na diferencah. Kredit, ki bi ga imel »Agro - Merkur« pri nekaterih zavodih, se je sklenil voditi kumulativno. Pa tudi tu se je vedno ponavljal isti greh, da se je vse to godilo pod roko enim in istih oseb. Drugi člani načelnništva se niso mogli tako intenzivno baviti v zadevo »Agro-Merkurja«, pač pa se je načelnik Lenarčič z vsvo vnmemo in energijo zavzemal za poslovanje zavoda. Zvezi se ni nič prikrivalo, pač pa se stanje »Agro - Merkurja« tudi ni obehalo na veliki zvon. Da bi bil on, dr. Žerjav, nagovarjal koga, da naj ne pokaže knjig, ni res, tudi je nadzorstvo knjige lahko pregledovalo. Tudi je smatral on Kočevsko in Moravško posojilnico za upnika »Agro-Merkurja«, ker je bil tak sklep storjen tudi v seji. Da se Kočevska posojilnica o vpisih ni obveščala se je zgodilo zato, ker bi se bilo to zgodilo ob zaključku. Ko je prišlo maja meseca do tega, da je bilo treba več denarja, je prevzel Rožman nalogo ta denar preskrbeti. On, dr. Žerjav, pa je prevzel poročilo, ker v tem slučaju Moravska od Lenarčiča ni zahtevala poročila. Pač pa je bil Lenarčič o teh stvareh poučen. Da se je sklenilo o teh zadevah molčati, se je zgodilo samo, ker ni bilo znano, ali so bile posojilnice izven oblige ali ne.

Takrat se je vršil občni zbor, na katerem je bil dr. Tavčar izvoljen v odbor. Sedaj je prišla druga doba. Dr. Tavčar se je hotel natančno informirati. Zahteval je, da naj gledamo, da pride denar nazaj v Zvezo. Prišel je dr. Lavš v pisarno in prišlo je do afere z iztrganimi listi. Takrat so bili hudi politični boji. Tudi smo izvedeli, da dr. Tavčar in Knez ne odobravata in smatrata korak glede Kočevske posojilnice za nepravilen. Jaz sam pa sem bil mnenja, da moramo prevzeti vsi, če je kaj nepravilnega, moralno odgovornost. Tako je prišlo končno do izjave, ki sem jo jaz sestavil in ki je bila podpisana od vseh treh članov načelstva. Potem naj bi se bila izvršila eventualna likvidacija. To izjavo glede jamstva je podpisal Lenarčič in nato jaz, in nato je šel Lenarčič še k Bayru po podpis. Vsebinske izjave je bila ta, da jamčimo mi trije za vsako možno izgubo na kreditu, danem »Agro-Merkurju«. To izjavo smo sestavili, ker sta dr. Tavčar in Knez to zahtevala.

Kar se tiče kupčije z moko, je treba omeniti, da je Cohen delal kupčije, ki so bile naravnost kolosalne in da je prodajal neverjetno veliko. To se je vršilo že po pogodbi z Elizabetnim mlinom v Trzinu. Cohen je prodajal tudi nečlanom, ker je bil Elizabetni mlin naš član. Ker pa tržaški odjemalci niso hoteli sklepati kupčij z Elizabetnim mlinom, ker je spadal pod budimpeštansko borzo, je prodajal Cohen na naše sklepane listke. Budimpeštanci pa so nas na ta način vjeli. Mi smo dali namreč Cohenu pooblastilo, da velja to, kar on naroča, za nas in je on lahko brez vednosti centrale sklepal s mlinom

kupčije. Januarja, ko je začela stvar smrdeti, smo dobili mi od Höniga, ravnatelja mline, izjavo, da smatramo kupčije za lastne in ne za agenturne kupčije. Začela se je vojna korespondenca. Mi nismo odnehali od svojega stališča, da so to agenturne kupčije, Elizabetni mlin ne od svojega stališča, da so prope kupčije. Ker pa smo vedeli, da bi pri budimpeštanskem borznem razsodišču propadli, smo skušali zadevo urediti. Cohen je poslal vse tržaške sklepe v Ljubljano in Knez je pregledal te listke ter se sam izjavil, da so bile kupčije res dobre, kar nam je bilo v ponos.

Da bo pri moki izguba, smo uvideli meseca februarja, ko je prišel velikanski polom, ko je več kakor 60% pekov zaprlo v Trstu prodajalne in pobegnile ali pa oddalo prodajalne ženi, bratu itd. Takrat so izgubile dobre tržaške tvrdke več kakor Agro-Merkur in državni pravdnik, do katerega smo se obrnili, je izjavil, da vendar ne more vseh naših obvezancev zapreti. Take krize ni bilo že 20 let. V Trstu smo takrat zgubili na moki kakih 80.000 K, prej na koruzi pa kakih 30.000 K. Ta izguba pa je bila le na papirju in mi smo se začeli pogajati glede eventualne difference z mlinom. Pogajanja so bila uspešna in je prišlo avgusta 1910 že do poravnave. Šli smo celo pod kompromisno ceno, tako da bi bili diferenco 80.000 K morda spravili notri.

Glede bilanc pravi dr. Žerjav, da je bila prva bilanca leta 1909 pravilno sestavljena na podlagi članske knjige, tako namreč, da so se deleži vpisali kot polno vplačani, na drugi strani pa vodili nevplačani zneski. Upravni stroški za prihodnje leto se tudi niso vpisali. Tudi je bil sklenjen kompromis z Vedovo, da je kupil 40 vagonov koruze, drugih 40 vagonov pa se je deloma že placiralo drugod. Avgusta se je napravila druga bilanca. Treba je bilo dognati ali je Agro-Merkur aktiven ali pasiven. Bilanca je bila popolnoma pravilna in napravljena je bila tudi natančna inventura. Koruza je bila odpravljena in glede moke se je napravil kompromis. Pri inventuri sem našel, da je bilo vino cenjeno prenikno, namreč po nakupnih cenah in ne po pravi vrednosti, zato sem to popravil. Agro-Merkur pa ni bil pasiven niti 9. septembra in napoved konkurza je bila nespametna.

Kar se tiče konjaka, pravi, da je bila ta kupčija šele eksperiment in je reprezentiral že destilat veliko vrednost. Par sodov je bilo konjaka že napravljenih.

Glede šentjanskega premogokopa opozarja, da se je hotela napraviti neka akcija za silo ter dobavljati revnejšim slojem cen premog in s tem potisniti navzdol tudi cene trboveljskemu premogju. Prodalo se je kakih 300 vagonov. Glede članstva premogokopa pa je šlo za vprašanje pismenosti. Tudi šentjanska premogokopna družba je bila proti konkurzu in bi se bila takrat dala stvar lepo urediti.

Zvišanje plače Rožmanu je bilo sklenjeno v neki seji in je bilo treba napraviti le definitivno pogodbo, kar pa se je zavleklo zaradi takozvane konkurenčne klavzule.

Koncem septembra se je napravila še ena bilanca, v katero se je vrnila nepravilnost, da je bila ena cela vinska klet izpuščena. Od 1. pa do 30. septembra pa je znašala diferenco na blagu kakih 20.000 do 25.000 K, kar se je moralo zgoditi v Trstu in za kar ni nobenega dohodka.

Končno opozarja, da je 5. avgusta zbolel in da od tedaj preneha njegova odgovornost.

Vzrok poloma je iskati po njegovem mnenju v velikih nezdah s koruzo in moko, v odtegnjenju kredita in zlasti v tem, da podpisana zadnja izjava ni dospela do Zveze. Da bi pa mogel Agro-Merkur obstojati brez kreditiranja na to niti misliti ni bilo. Zanika, da bi bil predsednikov namestnik.

Obtoženi Lenarčič se dobro spominja, da so on, dr. Žerjav in Bayr podpisali garancijsko izjavo, ne ve pa, kaj je bilo pozneje s to izjavo. Dr. Žerjav omeni še enkrat, da je bil takrat z dr. Tavčarjem v hudem političnem prepriču in v zelo težavni poziciji. Zato je bil vesel, ko je stavila Zveza propozicijo, da naj podpisajo ono izjavo, potem Zveza ne bo delala nobenih sitnosti. Več kakor eno leto ni vedel, da ta izjava ni prišla na svoje mesto. Pisal je Lenarčiču, da naj se skliče izredni občni zbor in je izdelal tudi načrt za asanacijo in čedno likvidacijo. Likvidacija je bila sklenjena, ko je Lenarčič podpisal ono izjavo. Dr. Tavčar izjavi, če bi bila Zveza dobila ono izjavo, bi ne bilo nobenega konkurza.

Glede pekarij pravi, da jih je imel Cohen zato, da v onem času vsaj del moka spravi po dobrih cenah na trg, kar je znano, da klub peka-

nju cen moka cena kruhu ni prav nič padla. Odredilo pa se je vendar, da mora pekarije opustiti. V ta čas pade tudi odpust Cohena od Agro-Merkurja.

Nato se je zagovarjal obtoženec Rožman, ki je bil uradni vodja Zveze. Njegov zagovor je v bistvu podoben zagovoru obeh prvih obtožencev. Pravil je, da je bil prav pogosto kot revizor Zveze odsoten, zlasti v kritičnem času ter je imel pozneje tudi prav mnogo opravka z vojaškimi dobavami Zveze. Cohena je slučajno spoznal v Trstu in ga nasvetoval Agro-Merkurju, ker ga je imel za rutiniranega trgovca in zmožnega človeka, ni mu pa ničesar obljubil. V Ljubljani se je nato napravila s Cohenom pogodba. Cohen je sklepal različne kupčije. O lastnih sklepih v Trstu je izvedel povodom neke revizije v Trstu. Sklepe o teh kupčijah je potem prinesel s seboj v Ljubljano, kjer so se sklepi izkazali kot zelo dobri. Da bi mu bil Lenarčič zaukazal stornirati lastne kupčije, ni res, marveč je izrekel samo bojazen, da izgubi Agro-Merkur provizijo, nato je pisal Rožmanu na Elizabetni mlin ter dobil odgovor, da dobi Agro-Merkur na vsak način provizijo.

Indirektno financiranje se je pričelo, ko je Kmetiska posojilnica odpovedala Zvezi kredit in je morala ta gledati, da si kredit zopet dobi, da lahko reče, da ne financira več Agro-Merkurja. O načinu tega indirektnega financiranja je izvedel takoj po seji. V prvi vrsti je prišla za to v poštev Kočevska posojilnica. Tudi Lenarčič je za to vedel.

Knjige se niso prikrivale, pač pa so se povodom nekih govoric, ki so se bile raznesle, opozorili vsi na uradniško tajnost. Na občnem zboru pa je dr. Žerjav poročal tudi o financiranju Agro-Merkurja potom Kočevske posojilnice.

Glede svojega vstopa v načelnništvo pojasni dr. Tavčar, da je kupil delnico Kmečke posojilnice, da je lahko prišel v načelnništvo Zveze.

Dr. Tavčar je nato zahteval v neki seji, da izstopijo uradniki Zveze iz Agro-Merkurja, on, Rožman, pa o tem ni bil obveščen, vsled česar je prišlo do spora med dr. Tavčarjem in njim. Ko je prišel dr. Lavš v Zvezo je dr. Lavšev nastop uradnike tako razburil, da so hoteli celo stavkati, zlasti ni bilo dobro razmerje med dr. Lavšem in njim. Pojasnjuje nadalje, da je knjigovodja Pečar izrezal iz one knjige, ki so jo zamen iskali nekaj listov, ki jih je hotel prenesti, da si olajša delo, v drugo knjigo. On je liste našel na mizi in zaprl knjigo v miznico revizorja Reicherja. Knjiga pa ni bila tajna in ni bilo nobene prepovedi, pokazati to knjigo.

Glede konjaka, pravi, da se je ta kupčija začela po ideji Bayra in je le konkurz preprečil začetek razpečevanja. Tudi z ravnateljem šentjanskega premogokopa se je on pogajal zaradi članstva. Druga bilanca pa se je napravila, ker je to zahteval Kreditni zavod, s katerim se je Lenarčič pogajal. Po njegovem mnenju je bil Agro-Merkur ob napovedi konkurza aktiven ter hoče to dokazati z bilanco, ki jo je sam sestavil. Kot vzrok propada smatra dejstvo, da so hoteli ljubljanski veletrgovci Agro-Merkurja uničiti, ker je sklepal enake kupčije kakor Agro-Merkur, »kjer niso bile izvežbane moči«. Dr. Tavčar: Vsaj v kuhanju konjaka ne.

Glede garancijske izjave pravi, da je on ni podpisal, pač pa je bil navzroč, ko sta jo podpisala Lenarčič in dr. Žerjav. Tudi o Bayru ve, da jo je podpisal. Kaj se je z izjavo zgodilo, ne ve.

Dne 22. oktobra 1910 je bila seja načelstva, v kateri se je sklenilo, da se konkurs ne napove, temveč počaka izredni občni zbor, ki je bil sklican za 30. oktobra. Lenarčič pa je napovedal konkurs in tudi on je podpisal.

Obravnava se je prekinila ob pol 8. zvečer ter se nadaljevala danes dopoldne ob 9.

Prvi se je zagovarjal obtoženec Bayr. Povedal je zgodovino ustanovitve »Agro - Merkurja«. On se je že pri vstopu bal, da blagovni promet ne bo dobičkanosen, zahteval je pa, da se vrše samo agenturske kupčije. Ko so bila pravila registrirana, je »Agro - Merkur« spal kakega pol leta. O podružnici v Trstu je izvedel šele, ko je bila že ustanovljena. Sej, ko se je pisal zapisnik, ni bilo, samo enkrat je bil formalno poklican k seji. Pač pa so se vršili teoretični posveti in razgovori, sklepanje pa ni bilo.

Kot član načelstva »Kmetiske posojilnice« ni imel mnogo časa. Gosp. Knez za to ni vedel, da je bil Bayr član »Agro - Merkurja«, to pa zato ne, ker je mislil, da bo »Agro - Merkur« zaspal; ko ga je gosp. Knez vprašal, mu je rekel, da se bo zasluzilo komaj za smetke. Bil je potem bolan, ko se je vrnil, je slišal, da se delajo take velikanske kupčije v »Agro - Merkurju«. Ker so začeli tr-

govcnjnega od strani gledali in so mu namigavali tudi v »Kmetiski posojilnici«, je prijavil dne 10. novembra 1909 svoj izstop. Potem se je držal bolj rezervirano in ni hodil več k posvetovanjem.

Dne 14. decembra 1909 je prišel ta odstop pred sejo načelstva ter je v zapisniku zapisano, da se je odstop odložil do občnega zbora. Bayr temu ugovarja. Da je na željo Lenarčiča podpisal jamstveno izjavo, ki bi bila rešila »Agro - Merkurja«, je storil le kot član »Kmetiske posojilnice«, ker je hotel preprečiti napoved konkurza. Ta izjava, glaseča se na 150.000 kron, velja samo, če se konkurz opusti in samo na zahtevo »Zveze« in proti »Zvezi«. Lenarčič ni te izjave izjavil. Slišal pa je pozneje, da je prišlo v seji do kontroverze med Lenarčičem in dr. Tavčarjem, v kateri je dr. Tavčar očital Lenarčiču, da je vedel za vse manipulacije »Agro-Merkurja«.

Za indirektno financiranje je izvedel, ko je iskal dr. Lavš 400.000 K v »Agro - Merkurju« pa ni našel knjige. Dr. Tavčar mu je povedal pozneje, da se je ta »tajna knjiga« našla.

Bil je tudi načelnik »Kočevske posojilnice«, nikdar pa ni bil v Kočevju in Kočevja niti ne pozna. V načelstvo »Kočevske« je prišel na prigovarjanje dr. Žerjava.

Nekega dne je prišel gosp. Lenče k njemu, informirat se o tem, kdo financira »Agro - Merkurja«. On mu je rekel, da »Zveza« ne, ter sta šla potem še v »Zvezo«, kjer je g. Lenče vprašal Rožmana, kdo financira »Agro - Merkurja«. Rožman tega ni hotel povedati, češ: »Ne povem, katera banka, »Zveza« ne financira več, drugo vas ne briga.«

On je prepričan tudi ustanovitev perutninskega zavoda. Glede konjaka pripoveduje, da sta prišla dva češka žida in pokazala, kako se dela konjak, ker sta bila sila neotesana, so šli vsi stran. Pozneje se je govorilo več o tem, kako bi se delal iz pokvarjenega vina konjak; to je bila zelo vabljava misel in Rožman mu je pozneje pokazal tudi tak vzorec konjaka, ki bi stal »Agro - Merkur« 1 krono, prodal pa bi ga po 3—4 K. Dr. Žerjav pove, da so dobili destilat od »Verein österreichisch - französischer Weinbrennerien«.

Izjavo kot priča je baje na prošnjo dr. Žerjava na njegovem vrtu spisal.

Nato se je zagovarjal Cohen. Prišel je aprila ali maja dvakrat v Ljubljano.

Cohen je imel 4000 K plače in 10% od pravega dobička svojih kupčij. Bayr ga je nekoč tudi vprašal, če pozna kupčijo z vinom, on pa je obstojal vedno na kupčiji s kolonialnim blagom. Tudi mu je rekel pri sprejemu v Ljubljani, da bi lahko razpečal v Trstu blaga za 3 milijone, za kar bi bilo treba 3/4 milijona glavniice. Bayer mu je nato rekel, da bi se ta denar že dobil. Vsled tega ni izpraševal nadalje, od kod dobiva »Agro - Merkur« denar. Ko je nastopil svojo službo v Trstu, si je takoj najel skladišče ter je začel takoj s kupčijami. Dobil je pozneje pomožnega uradnika Zupančiča, ki je časih vodil tudi dnevno blagajno, moral pa njemu izročiti, kar je dobil. V svoji blagajni je imel Cohen denar, ki ga je prejel in sklepna pisma, lastnega denarja v tej blagajni ni imel, pač pa plačila nekaterih pekarij. Glede Elizabetnega mline izpove podobno, kakor ostali obtoženci. Mlin je dajal 1 1/2% provizije, za sprejem blaga in za naročanje pa je imel on garancijsko pismo »Agro - Merkurja«. Ker so se tržaški trgovci upirali, podpisati sklepe Elizabetnega mline, je moral uporabljati svoje, oziroma »Agro - Merkurjeve« sklepe. Pravi tudi, da se mu je iz Ljubljane očitalo, da je to njegovo postopanje nepravilno. Glede koruze je sklenil z della Vedovo sklep za kakih 50.000 K do 60.000 K, pri čemer bi imel »Agro-Merkur« prav lep dobiček, kake 3 K pri 100 kg. Della Vedova pa ni hotel prevzeti pozneje koruze, češ, da je presveža in premokra ter je puščal koruzo namenoma na kolodvoru, da je splesnila, nakar jo je sanitetna oblast zaplenila. Protestiral je proti temu ter poslal koruzo v Gradec v preskušnjo, kjer so jo označili za škodljivo. O koruzni kupčiji ni nikdar poročal v Ljubljano, pač pa je dr. Žerjav to izvedel januarja 1910. Začela se je kupčija z moko. Decembra je prišla vest, da so peki v Trstu z moko preobloženi. Peljal se je v Budimpešto ter se pogajal s Königom, ki je bil zadovoljen s tem, da plača »Agro - Merkur« za svoja naročila, ki naj se ne izvedejo 30.000 K, ali pa, da se zaveže, prevzeti isto množino pozneje po 3 K nad dnevno ceno. On je bil za to, da se naročilo stornira in plača 30.000 K, načelstvo »Agro-Merkurja« pa je bilo proti temu. Ker pa so prihajali peki in so prosili za storniranje ter se hoteli obvezati, da prevzamejo moko pozneje in plačajo

tudi po 3 K do 3 1/2 K za stornirano blago, je to storil na lastno pest, za kar je dobil iz Ljubljane grajo, češ, da bi bil moral prisiliti peke, da blago prevzamejo. Vsled teh stornacij za vsako vrečo po 4 K, pa tako, da bi peki prevzeli blago septembra, je upal dobiti do 44.000 K in ne samo onih 30.000 K.

Prevzemati je začel pekarije, ter je prevzel v vsem tri pekarije. Razlaga nato, na kak način je prišel do teh pekarij. S pekarijami je zasledoval namen, preostalo moko porabiti in ko bi bil imel še nadaljnih 10.000 kron na razpolago, bi bil dobil še 5 pekarij in vso moko bi bil z dobičkom v Trstu iztržil. Dr. Zerjav tega ni dovolil, ter mu je rekel, da sme pekarije imeti le sam, ne pa če je zastopnik »Agro - Merkurja«. Takrat je izstopil. Izpochetka je imel v Trstu pri bankah odprt kredit, pozneje pa je ta kredit prenehal, tako da je moral pri ljubljanski Kreditni banki lombardirati blaga za 15.000 K. Banke v Trstu so bile namreč do bile iz Ljubljane naročilo, da ne smejo imeti ničesar opraviti z »Agro-Merkurjem«. Imel pa je na razpolago tudi nekaj denarja. Tudi kontrola se je izvrševala v tem smislu, da je poročal in predložil knjige. Koruzno kupčijo je sklenil z denarjem, ki mu je bil že od začetka na razpolago.

Nato je razlagal nekatere kupčije s peki ter prišel tudi do plačila 4000 K s strani della Vedove, ki je po njegovem mnenju prevzel Zupančič. Kam pa je denar prišel in če ga je on dobil, ne ve. Vsekakor pa je ta denar, če ga je dobil, porabil za kupčije.

Državni pravdnik kritizira to postopanje, ki je označuje, da je lahko tudi kaj drugega, kakor sama nepravilnost.

Dr. Mandić izjavi nato, da prevzema zastopstvo Cohena ter zahteva, da se izreče sodišče na podlagi kazensko - pravnega reda § 261. za nekompetentno, ker gre v tem slučaju za znesek 5520 K 74 vin., čemur ugovarja državni pravdnik. Po repliki in dupliki in po posvetovanju razglasi predsednik, da se zahtevi zagovornika dr. Mandića ne ugoti ter prekine razpravo do pol 4. popoldne.

Razne stvari.

* **Novo bavarske pošne znamke.** Včeraj so začeli izdajati nove bavarske pošne znamke. Na znamkah so dve različni sliki kralja Ludovika III.

* **Dr. Šviha.** »Narodni Listy« poročajo, da je justično ministrstvo vprašalo črnoviško deželno sodišče, če bi mogel biti okrajni sodnik dr. Šviha nastavljen v ondotnem sodnem okrožju. Zveza črnoviških sodnikov se je izrekla proti temu.

* **Eksplodirala acetilena.** Iz Wellingtona na Novi Zelandiji poročajo: V nekem trgovskem domu v Upper Hutu je izbruhnil ogenj. Ko je hotelo več oseb rešiti blago, je eksplodiral acetilen. Šest oseb je bilo ubitih, mnogo pa poškodovanih.

* **Stavka visokošolcev.** Iz Petrograda poročajo: Na vseučilišču so začeli stavkati vsi napredni dijaki. Tudi delavstvo je zelo razburjeno. Boje se nemirov. Več nego sedemdeset dijakov in delavcev so aretirali.

* **Zrtev opija.** Iz Pariza poročajo: Znano plesalko Germaine Bourgon so našli pred par dnevi v njenem luksuriozno opravljenem stanovanju mrtvo. Preiskava je dognala, da je umrla, ker je zavžela preveč opija. Umrtnica se je pred kratkim vrnila iz Egipta v Pariz.

* **Vlom v davkarjo.** Iz Krakova poročajo: V mestu Limanova so tatovi vlomili v davčni urad. Vlomili so najprvo železna vrata v blagajniške prostore ter navrtali veliko želez-

no blagajnico. Odneli so 25.000 K, vrednostne papirje in hranilniške knjizice so pustili. O storilcih nimajo sledu.

* **Zaloga.** Iz Novega Jorka poročajo: V gozdu v Polandu so našli truplo dvajsetletne učiteljice Lidije Beecher. Učiteljica je bila nastavljena na neki tukajšnji šoli. Med njenimi učenci je bil tudi 17letni Evgen Gianin, ki je bil zaljubljen v mlado, lepo učiteljico, da so ga morali končno izključiti iz šole. Gianina so aretirali.

* **Nemški cesar in katoliška vera.** Povodom smrti kardinala Koppa se je razvedelo, da je nemški cesar Viljem I. 1901. pisal hčeri princa Karola, ki je takrat prestopila v katoliško cerkev, da sovraži katoliško vero. Da je cesar res nekaj takega pisal svoji sorodnici, to priznavajo tudi klerikalni listi. Sedaj priobčuje klerikalni državni poslanec Jäger v monakovskem klerikalnem listu »Allgemeine Rundschau« članek o tem cesarjevem pismu. Glasom tega članka je dobila rečena princezinja, predno je prestopila v katoliško cerkev, brzojavko, s katero ji je cesar naznanil, da ne bo več z njo občeval in da ji bo prepovedano tudi vsako občevanje s člani cesarske rodbine. Dalje pa je cesar pisal princezini tudi pismo, v katerem se je srdito izrazil o papežih, o škofih, o duhovnikih in sploh o katoliški veri. Glavni stavek tega pisma se glasi: »Ti prestopiš torej k praznovrststvu, čigar iztrebljenje je moja življenjska naloga.« To pismo je dobil kardinal Kopp v roke. Poslanec Jäger napoveduje, da bodo katoličani zahtevali od vlade pojasnila zaradi tega pisma.

* **Neurje.** Iz vseh pristanišč zahodne Francije prihajajo poročila o grozljivih vremenskih katastrofah, ki trajajo že dva dni. Prav posebno je razsajal vihar v pristanišču Brest. Več kilometrov od tega pristanišča se je potopil angleški parnik »Carnsdal«. Večji del moštva se je potopil. V Lorientu sta se pred pristaniščem potopili ladiji »Faure« in »Alexandra«. Skoraj vse moštvo je utonilo. — Iz Belgrada poročajo: Zaradi velikega deževja grozi nekaterim delom Srbije povodenj. Donava in Sava pri Belgradu naraščata. Mnogo hiš ob Savi je pod vodo. Zveza z Nišem je pretrgana. Nevarnost je, da povodenj ne razde vodovoda. Brzovlaki, kakor tudi orientni ekspresni vlak v Carigrad ne vozijo. — Iz Rusije poročajo: V azovski pokrajini zopet razsaja neurje. Škoda znaša nad pol milijona rubljev. Tudi v Batumu je vihar povzročil veliko škodo. — Z Dunaja poročajo: Na Raksi in na Snežniku razsaja sneženi vihar. Mnogo turistov je ozeblo. — Iz Velikega Becksereka poročajo: V občinah Borca in Magy Baranyos se je mnogo hiš porušilo. Le 27 hiš je ostalo nepoškodovanih. Prebivalce so deložirali. Iz cele Slavonije prihajajo poročila o velikih povodnjih. V posameznih pokrajinah neprenehoma dežuje ter divjajo viharji. Mnogo krajev je poplavljenih.

Telefonska in brzojavna poročila.

Akcija proti germanizaciji na sodiščih.

Dunaj, 31. marca. Neka tukajšnja korespondenca poroča te - le podrobnosti o »velikopotezni« akciji poslanca dr. Verstovška proti germanizacijskim težnjam na sodiščih: Z ozirom na stališče, ki je zavzel pravosodni minister dr. Hochenburger napram spomenici slovenskih odvetnikov, je uvedel poslanec dr. Verstovšek posebno akcijo daleko-sežnega pomena. Dr. Verstovšek si

je izposloval od slovenskih zaupnikov na Spodnjem Štajerskem pooblastilo, da predloži to vprašanje vnovič hrvaško - slovenskemu klubu in naprosi njegovega predsednika poslanca dr. Korošca, naj se pri vsaki priliki zavzema za tozadevno pripravljeno akcijo. Kot prva točka vseh slovenskih postulatov je najenergičnejša zahteva po ustanovitvi posebnega nadsodišča v Ljubljani za vse slovenske zemlje. Dokler pa se to nadsodišče ne ustanovi, se zahteva takojšnje odstranitev sedanjega predsednika graškega nadsodišča Pitrecha. (Ako bi spoštovani posl. dr. Verstovšek manj govoril, pa več delal, bi morda stvari bolj koristil! Opomba uredništva.)

Obravnava proti vohunom.

Dunaj, 31. marca. Danes se je začela obravnava proti bivšemu železniškemu uradniku Florijanu Lindnerju in policijskemu agentu Juliju Petriču, ki sta obdolžena, da sta za časa balkanske krize bila v zvezi z ruskim vojaškim atašejem na Dunaju ter vohunila po Dalmaciji za Rusijo.

Zrebanje razredne loterije.

Dunaj, 31. marca. Pri današnjem zrebanju razredne loterije so zadele te - le srečke: Po 5000 kron št. 19.770 in 93.052; po 2000 K pa te - le številke: 1175, 6348, 13.570, 13.900, 13.909, 20.158, 21.191, 31.440, 32.674, 38.231, 42.507, 44.228, 47.957, 49.371, 62.157, 63.610, 64.136, 66.007, 72.798, 74.008, 86.423 in 89.179.

Rochettova afera.

Pariz, 31. marca. Listi poročajo, da je preiskovalna komisija v Rochettovi aferi končala svoje delo in prišla do teh - le sklepov: 1. Intervencija ministrov Caillauxa, Monisa je obsojati; 2. Barthou ni ravnal prav, ki je pridržal dokument, s katerim je razkril Rochettovo afero; 3. Državnemu pravdniku Fabru se izreka graja. Komisija predloži svoj izrek parlamentu v četrtek.

Rusija.

Peterburg, 31. marca. V tajni seji ruske dume se je razpravljalo o novem vojnem zakonu. Po tem zakonu se bo stanje armade znatno pomnožilo, tako da se ojači konjenica za 19 novih polkov, pri artileriji pa se zviša pri vsakem koru število topov od 108 na 144. Varšava in Vilna dobiti nove armadne zbroje.

Peterburg, 31. marca. Pred veliko nočjo namerava duina rešiti kreditno predlogo za veliki vojaški program. Samo za razne železnice namerava se izdati 45 milijonov rubljev.

Černovice, 31. marca. Zadnje dni se je pri mejni postaji Podwolocziska prepeljalo iz Ogrske nad 3000 konj, ki jih je kupil ruski vojaški erar.

Zrakoplovna pošta.

Berolin, 31. marca. Ministrstvo za kolonije namerava v najkrajšem času uvesti v kolonijah v vrhodni Afriki aeroplanski promet, v prvi vrsti za pošto.

Kriza na Angleškem.

London, 31. marca. V današnji seji poslanske zbornice nameravajo unionisti staviti vladi sledeča vprašanja: Kako namerava vlada uveljaviti zakon o homeruli v Ulstru in kako vlogo naj igra pri tem vojaštvo; kake instrukcije je dala angleška vlada najvišjemu komanderju Irske, Pagetu?

London, 31. marca. Konservativni list »Sunday Times« piše o podrobnosti vloge, ki jo igra kralj pri sankcioniranju homerule. Kralj je konferiral dolgo časa z lordom Robertom posebno glede razpoloženja v armadi in glede akcije proti Ulstru. Lorda Roberta odgovor je bil tak, da je kralj pozval lorda, da mora svoje mnenje povedati vojnemu mini-

stru. Nato je sprejel v advijenci ministrskega predsednika Asquitha ter zahteval, da se pokliče v London komanderja Irske, Pageta ter vse vodje vojaških krogov. — V razgovoru z ministri je kralj posebno poudarjal, da je pač vezan na svete ministrov ter da ne bi sankcioniral zakona o homeruli v slučaju, da vlada s pomočjo veta prodré. S tem je kralj zagrozil, da zakona o homerule nikakor ne sankcionira.

London, 31. marca. Zelo neverjetna se glasi vest, da bo French svojo demisijo preklical. Izvedelo se je, da je ravno on zahteval najstrožje postopanje proti upornim častnikom, mornariški minister Seely pa je nastopal proti temu mnenju. Z demisijo Frencha se bo vsekakor kriza zelo poostрила.

London, 31. marca. »Daily Mail« poroča, da je vojni minister polkovnik Seely obnovil svojo demisijo in da se bo njegovi prošnji po umirovljenju ugodilo. Na njegovo mesto pride baje dosedanji notranji minister Mac Kenna.

London, 31. marca. Ministrski predsednik Asquith ter več ministrov in feldmaršal French so imeli včeraj dolgo posvetovanje. Asquith se je nato podal h kralju.

London, 31. marca. V poslanski zbornici je izjavil ministrski predsednik Asquith, da so podali svojo demisijo vojni minister Seely, feldmaršal French in generalleutnant Eevard. Asquith prevzame vojno ministrstvo.

Ulstrsko gibanje v Angliji.

London, 31. marca. O največjih korakih lorda Asquitha in o njegovih končnih ciljih piše vse angleško časopisje. Listi naglašajo, da je za javnost presenetljivo, da je Asquith prevzel listino vojnega ministristva ter izražajo mnenje, da vlada pripravlja nekaj izrednega v ulsterskem vprašanju. Ulsterci sklicujejo v Hydeparku velik shod, na katerem bo govoril vodja ulsterskega gibanja lord Carson. Kakor se zatrjuje, se je Ulstercem posrečilo v Belfast utihotapiti večjo količino brzostrelnih topov. »Daily Telegraph« javlja, da se je odpovedal svojemu mestu tudi po veljnik irske armade general Paget.

Stavka na Angleškem.

London, 31. marca. Na Angleškem je izbruhnila stavka rudarjev. Danes je stopilo v stavko 40.000 delavcev.

Mehika.

Juarez, 31. marca. Poroča se iz vodstva mehikanskih vstašev, da je boj za posest mesta Torreons trajal šest dni ter so imeli vstahi pri tem boju okrog 900 mrtvih in ranjenih. Zveze čete so izgubile v tem boju približno 2000 mož. Vjeti častniki, ki ne prisežejo vstašem zvestobo, se kratkomalo postrele.

Dogodki na Balkanu.

Črnogorska skupščina.

Cetinje, 31. marca. V črnogorski skupščini se je razpravljalo včeraj zlasti o konfliktu na Sieni. Minister zunanjih zadev je izjavil, da se je od avstrijske strani udeležilo napad: trije bataljoni pehote, tri čete lovcev, ena strojna puška in oddelek žandarmerije. Vsem tem so stali nasproti samo 4 možje črnogorske straže. Minister poudarja, da se je ta napad izvršil brez vednosti avstrijske vlade ter je mnenja, da se bo krivce kaznovalo. Poslanec Vuković je mnenja, da se je napad izvršil namenoma. Poslanec Vuletić pozivlja vlado, naj mejo proti Avstriji istotako utrdi, kakor proti Albaniji. Poslanec Obredo- vić zahteva popolno zadoščenje za prelit črnogorsko kri. Končno se sklene, da skupščina odobrava postopanje vlade ter jo pozivlja, da interese države energično varuje.

Grška.

Atene, 31. marca. Grška vlada je naročila v Franciji dreadnought po vzoru »Lorraine« s prostornino 23.000 ton.

Atene, 31. marca. Diplomatične zveze med Grško in Bolgarsko so se obnovile. Bolgarski poslanik Radev je dospel semkaj ter obiskal ministra zunanjih zadev.

Turško posojilo.

Carigrad, 31. marca. Kakor poročajo iz Pariza, bo tamkaj 23. aprila t. l. emitirano novo turško posojilo v znesku 500 milijonov frankov.

Požar. Danes, dne 31. marca ob pol 1. ponoči je pričela goreti parna žaga gosp. Kobija v Borovnici. V kratkem času je bila uničena žaga, mizarški in kolarski stroji. Gasilnemu društvu borovniškemu, katero je bilo takoj z dvema brigadama na licu mesta, se je posrečilo obvarovati parni kotel in stroj, dalje hišo in vsa druga, v neposredni bližini se nahajajoča poslopja ter vso ogromno zalogo lesa.

Opozorjamo na tkanine Radium-Strapaz. (Glej inserat!)

Gospodarstvo.

— **Razredna loterija.** (Brez obveznosti.) Zrebanje dne 30. marca t. l. 60.000 K št. 31.362; 5000 kron št. 17.826, 55.876; 2000 kron št. 1356, 3700, 4239, 9540, 9238, 12.261, 12.986, 23.872, 26.304, 46.275, 49.445, 55.523, 79.162, 87.565, 93.418; 1000 kron št. 1092, 2001, 4253, 7255, 7319, 8445, 21.235, 30.214, 30.868, 36.501, 40.220, 43.920, 49.433, 52.764, 55.244, 61.023, 61.865, 77.693, 83.483, 85.708, 86.182, 87.589, 93.280, 94.961, 97.256.

— **Jadranska banka.** V nedeljo, dne 22. marca se je vršil v Trstu, v lastni palači, VIII. redni občni zbor delničarjev Jadranske banke. Kljub težkim političnim in denarnim razmeram, katere so vladale v letu 1913, je bil uspeh Jadranske banke kar najboljši. Kakor se razvidi iz bilance tega našega zavoda, kateremu je zagotovljena dobra bodočnost, znaša skupni promet za leto 1913 2.137.482.050 kron 40 vin. proti 1.457.379.822 K 58 vin. v letu 1912., t. j. za 680.102.227 K 82 vin. več. Cisti dobiček je narasel na 690.463 K 43 vin., od katerega je sklenil občni zbor plačati delničarjem 6 1/2 % dividendo t. j. 25 K po delnici. Rezervni zakladi so se dotirali za 80.000 K, tako da znašajo sedaj 780.000 K. V dobrodelne svrhe je bilo določenih 6235 K 80 vin., a na novi račun se je preneslo 72.779 K 29 vin. Lastna in tuja sredstva znašajo skupno 40.216.507 kron 46 vin. Občni zbor je pooblastil upravni svet, da prevede povišanje delniške glavnice v smislu vladnega dovoljenja. Sklenila se je tudi otvoritev ene podružnice na Dunaju, katera bo že v najkrajšem času začela poslovati.

Darila.

Upravništvu naših listov so poslali:

Za Ciril - Metodovo družbo: G. Janko Rahne, c. kr. notar na Brdu, 20 K, mesto venca gosp. Andreju Uršiču v Ilir. Bistrici in posojilnica za ilir. bistriški okraj v Trnovem 50 K, mesto venca na krsto pok. članoma nadzorstva: gosp. Josipa Valenčiča, trgovca v Trnovem in gosp. Andreja Uršiča, gostilničarja v Ilir. Bistrici. Skupaj 70 K.

Ziveli nabiranci in darovalci!

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir Ravnhar, drž. poslanec, Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Živci, ki nas spravljajo do obupa!

Mnoge bolezni, katerih vzrok se nam zdi nerazrešljiv, so samo posledica slabih živcev. Premnogih majhnih in velikih težav človeških si pogosto ne moremo razložiti. Same od sebe pridejo, nič ne pomagajo proti temu. Naposled pa izginejo, kakor so prišle. Zato se pa prikažejo druge motitve. Eno zlo se umika drugemu, da ima tako trpinčni človek na leto lahko 365 različnih bolezni.

Te težave pa nikakor niso domišljija, nego obstoje zares in so med seboj v tesni zvezi. Živčni sistem je onemogel. Večkrat se zdi, da ta zla in motitve nimajo ničesar opraviti z živci, ako jih pa premotiramo natančneje, pa bomo kmalu lahko dognali, katero teh-le znamenj nervoznosti, včasih pa tudi več njih, n. pr. tresenje udov, zlasti rok, neobčutljivost posameznih delov kože, trganje mišič, trganje oči ali vek, duševna potatost, srčna tesnoba, nemir brez vzroka, težkoča prebavanja po naporu, go-

mazenje po koži, vznemirjajoče sanje, pritisk na želodec, utrujenost, zasti zjutraj itd.

Najresnejši znaki težke živčne slabosti so večkrat ponavljajoči se glavobol, pomanjkanje spanja, utrujenost, hitra dušna onemoglost, raztresenost, hitra vzdražljivost in slaba volja.

Ne omalovažite tega malega svarila narave, zakaj

živčne bolezni izotle mozg življenja.

Tudi dušne bolezni, epilepsija, kap in ohromelosti so že pogosto prišle iz neznatne živčne slabosti.

Celo motenje vida, pa tudi oslepelost, posebno pri kadilcih in pivcih nastopijo take posledice živčnih bolezni. Ze lahka živčna slabost vodi seboj mnogo neprijetnosti. Rodbinsko življenje trpi pri tem, zlasti pa popusti kupčijska spretnost, ker energija in vztrajnost ohromita.

V kupčiji ima zdravi nasproti nervoznemu vedno prednost. Zdravi s premišljeno mirnostjo hitro odločen ukrepa smotrovite odredbe, ki mu

donašajo dobiček, med tem ko nervozni ravna raztreseno, hlastaje, pa vendar boječe in se zbog svoje slabovoljnosti in razdraženosti da zapeljati do nepremišljenih dejanj, kar mu prinaša nepravilne, ki ga še bolj jeze in omalodušijo.

Nervoznost je neizpoznani vzrok marsikaterega zgrešenega življenja.

Kaj pomaga proti temu?

Najboljša in najpraprostejša pot je jačjenje energije z mirnostjo, odpočitkom in primernimi krepilnimi pomočki. Ali miru nervozni nima, če ima tudi čas in priliko za to, torej tudi ne odpočitka. Pričakovati je resnične pomoči samo od dobrega, živce krepilnega pomočka. Hrane zadosti dobe živci v vsakdanjih jedilih, pa je ne sprejmo, ker so preveč utrujeni, treba jim je k temu bodrila. Kakor sol in dišave vplivata vzpodbudno na slast dojeti, tako »Kola-Dultz« bodrilno in poživljajoče vpliva na živce. Za to je Kola - Dultz resnično najprapravnější, ker ne obsega po analizi znanih kemikov ničesar, kar

bi moglo škoditi. Skrbni preizkusi zdravnikov in raziskovalcev so dokazali, da je Kola - Dultz izborno sredstvo za jačjenje živcev in zlasti možganov, obenem zboljšanje in pomlaja kri in tako moč in življenje podeljujoč učinkuje na vse telo. Kola-Dultz daje

veselje do življenja in delazmožnost ter občutek mladosti s svojo tvorilnostjo, kar nam jamči uspeh in srečo.

V mnogo tisoč slučajih, kakor dokazujejo predležeča pisma, je Kola - Dultz dosegel odlične uspehe.

Kar je pomagalo tisočim, pomore lahko tudi Vam.

Uživajte Kola - Dultz nekaj časa in živci se Vam bodo okrepili, vsaka slabost bo izgnila, po žilah se Vam bo pretakala nova moč. Tako popolnoma sem prepričan o tem, da Vam rad pošljem

popolnoma zastoj poizkušajo,

ako mi sporočite svoj naslov.

Preizkusite učinek brezplačne poizkušnje, velika je zadosti, da Vam stori dobro. Storila Vam bo prav ig-

vrstno in hvaležni mi bodete, da sem Vam s poštno prosto, brezplačno dopošiljavtvo Kola - Dultz dal priliko, spoznati tako dobro in pošteno sredstvo, ki se mu ni treba batii nobe-ne preizkušnje.

Jamčim Vam,

da Kola - Dultz ne obsega škodljivih sestavin, da je sestavljen z največjo dopošiljavtvo Kola - Dultz dal priliko, spoznati tako dobro in pošteno sredstvo, ki se mu ni treba batii nobe-ne preizkušnje.

Obenem pa tudi popolnoma zastoj poizkusni pošiljavti prideneu poučno, prav zanimivo knjigo, ki Vam v jasnem, preprostem jeziku pripoveduje vse, kar je potreba vedeti o živcu, živčnem trpljenju in o pomočkih za to.

Čim dlje trpite, tem bolj si pri-krajšate življenje, naročite torej takoj brezplačno poizkušnjo, pa Vam bo kmalu lahko pomagati. Zapišite prav razločno svoje ime in stanovanje na dopisnico in jo naslovite na: Heil. Geist - Apotheke, Budapešta VI. Abs. 418.

Po bolezni

ponavadi nastopi čas, ko se okrevajoče čuti onemoglega in se ob najmanjšem naporu utruji. To stanje zahteva pri otrokih kakor pri odraslih posebne pozornosti. Poleg primerne prehranitve prav dobro služijo vedno okrevajočemu lahko prebavna

Scottova emulzija iz ribjega olja

in mu prav posebno pomaga do dobre slasti. V Scottovi emulziji obseženo najfinješe ribje olje je kakor noben drugi pomoček pripravno, odstraniti občutek onemoglosti, telo okrepi in zbuditi veselo samozavest.

Scottova emulzija iz ribjega olja je poleti ravno tako učinkovita kakor v hladnejšem letnem času.

Cena originalni steklenici 2 K 10 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 50 v. v pisemnih zamkah dobite od tvrdke SCOTT & BOWNE, d. s. o. z. na Dunaju VII. sklicevaje se na naš list enkratno vpošiljatev potkušajo od kake lekarn.

Ali veliko sedite? Sedežne položke iz nalašč v ta namen pripravljene klobučevine popolnoma zabranijo odrgnenje in ono nevšečno svetlikanje hlač in kril. Prijetno, udobno in zdravo sedenje! Pozor trpini na hemoroidah! Prospekt pošlje na zahtevo: Anton Obreza, tapetnik v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 1. (3578)

Moja mati je strahovito trpela.

Ozdravilo jo je izvrstno sredstvo.

Moja mati me je poverila, naj pišem v časopise, da se javno posvedoči odlična vrednost sredstva, ki jo zopet popolnoma pozdravilo. Bilo je to edino, kar ji je kdaj pomagalo. Čela leta poprej je neskončno trpela. Eden zdravnik je bolezen imenoval ischias, drugi udnico, tretji revmatizem. Glava jo je bolela pa kar neznošno. Olajšanje, ki ga ji je dodelilo ono sredstvo, je bilo takojšnje in upamo, da je sedaj popolnoma zdrava.

Ako bi se vsak trpeči potrudil, si iz bližnje lekarne poskrbeti to sredstvo, imenovano Kephaldol, bi bilo pomagano tudi njemu. Dve tableti povzročita takojšnje olajšanje in moji materi niti ni bilo treba, porabiti vse tablete. Moj oče je imel takrat ravno influenco, in še ostale tablete so ga ozdravile popolnoma.

Redno in pravilno čiščenje kože na glavi,

o tem pač ni dvoma, je najboljši, najbolj naravni način, da si ohranimo lase zdrave in krepke. Ako za tako čiščenje rabimo kotranov preparat »Pixavon«, ne očistimo samo glave, nego tudi poživljajoče vplivamo na lasišče in rast las, kateri kotranov vpliv je znan že od nekdanj. Zares bi se bilo to izmivanje las s kotranom že zdavnaj vdomačilo, ako bi navadni kotran, ki smo ga doslej rabili v obliki

gostega in tekočega kotranovega mila, ne imelo dveh neprijetnih lastnosti. To je prvič neki dražeči učinek in pa mnogim neznojni ostri vonj. Obe ti lastnosti obsegajo gotove sestavine navadnega sirovega kotrana, ki pa so jih pri Pixavonu odstranili na patentiran položajnejalni način, torej imamo pri tem preparatu opravitv s koncentriranim čistim kotranovim učinkom, iz česar si tudi razlagamo naravnost presenetljive uspehe. Izrečno bodi poudarjeno, da je Pixavon edini brezbarvni in brezvonjavni kotranov preparat za negovanje las, ki se izdeluje iz zdravilnega igličastega kotrana, torej iz tistega kotrana, ki ga zdravilstvo edino priznava in da sedaj poleg Pixavona ni nobenega kotranovega mila, ki bi tako polno obsegalo ves kotranov učinek, pa bilo vendar brez neprijetnih postranskih učinkov sirovega kotrana (zoprni vonj in dražljivost). Steklenica stane poltretjo krono in zadostuje na mesec. Dobiva se po vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Vsi boljši moški in damski frizerji izmivajo lase s Pixavonom.

Zanimiv je novi glavni katalog s 4000 slikami priznane sposobne svetovne firme c. in kr. dvorni dobavitelj Jan Konrad, razpošiljalnica v Mostu št. 443 (Češko), ker obsega veliko izbiro ur, zlatnine in srebrnine, glasbil, manufakturnega, usnjatega in jeklenega blaga, gospodinskih predmetov, kadilnih priprav, toaletnih predmetov, igrač, orožja itd., in naj bi nobeden bralcev ne pozabil z dopisnico zahtevati ta katalog, ki ga imenovana firma radovoljno pošlje vsakemu zastoj in poštine prosto. (Več med inserati).

Veselo pozdravljamo prvo brstje,

in prastaro veselje nad naravo žene ljudi ven iz temnih hiš. Načelo pa bi moralo biti, ne samo skrbno se oblačiti, nego tudi občutljive sleznice sopil varovati vnetja s tem, da vzamemo seboj nekaj Fayeovih sodenskih mineralnih pastil: Pastille so prijateljskega okusa, pripravne porabe ter zanesljivega učinka. Dobivajo se po vseh lekarnah, drogerijah itd. za K 125. Pazite pa vedno na ime Fay in na beli uradni kontrolni pas županskega urada in obč. sveta Bad Soden a. Taunus.

Od velikonočne nedelje 12. do 17. aprila - 6 dni!

Modra miška!

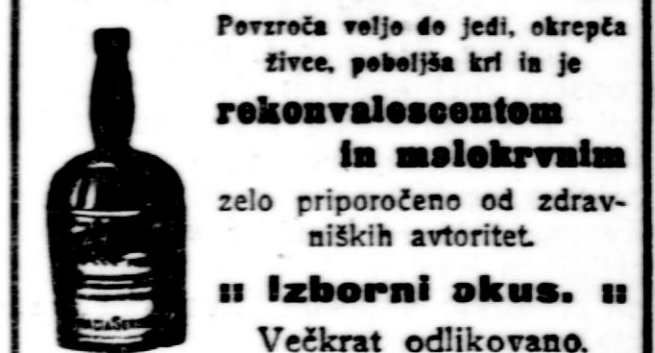

Z Magdo Lessing!

Največja in najkrasnejša učinkovita veselo igra te sezije! Neprestan bučen smeh! Kinematograf „IDEAL“.

Serravallo

železnato kina-vino
Higijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepa živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in melokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

„Izborni okus.“
Večkrat odlikovano.

„Nad 8000 zdravniških spricoval.“
J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj TRST-Barkovlje. 80
Dobiva se v lekarnah v steklenih po 1/2 lit. & K 2-60 in po 1 lit. & K 4-80.

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dun. borze 31. marca 1914.		
	Denari	Štavelj
Maložbeni papirji.		
4% majeva renta	82-60	82-80
4 2/2% srebrna renta	86 -	86-20
4% avstr. krona renta	82-95	83-1
4% ogr. krona renta	82-10	82-30
4% kranjsko dež. posojilo	-	89 -
4% k. o. češke dež. banke	87-75	88-75
Srečke.		
Srečke iz l. 1860 1/2	435 -	445 -
„ 1864	675 -	685 -
„ tiske	293-20	308-50
„ zemeljske I. izdaje	277 -	287 -
„ II.	241-50	251-50
„ ogrske hipotečne	227-60	237-60
„ dun. komuna ne	466-50	476-50
„ avstr. kreditne	475 -	485 -
„ ljubljanske	58 -	64 -
„ avstr. rdeč. križa	52 -	56 -
„ ogr.	31-2	35-25
„ bazilika	26 -	30 -
„ turške	225-65	228-65
Dolanci.		
Ljubljanske kreditne banke	402 -	404 -
Avstr. kreditnega zavoda	637-25	638-25
Dunajske bančne družbe	533-50	534-50
Južne železnice	102-60	103-60
Državne železnice	713 -	714 -
Alpine-Montan	827-25	828-25
Češke sladkorne družbe	302 -	305 -
Živnostenske banke	270 -	271 -
Valute.		
Cekini	11-38	11-43
Marke	117-50	117-70
Franki	95-45	95-60
Lire	95 -	95-20
Rublji	252-75	253-75

Meteorološko poročilo.

dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
30.	2. pop. 742-2 9. sv. 744-3	12-7 7-4	sl. jug sl. szah.		jaeno
31.	7. zj. 748-2	0-8	sl. jvzh.		

Srednja večerajšnja temperatura 6-7° norm. 6-4°. Padavina v 24 urah mm 0-0.

Lepa enonadstropna **HIŠA hišica** Kupi se s sadnim vrtom in dobro pitno vodo, v bližini Celja. Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 1240

Josip Počivalnik bančni uradnik
včeraj zjutraj po dolgi in mučni bolezni v starosti 26 let, mirno in vdano preminul. Pogreb se vrši danes 31. marca ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Prisojna ulica št. 3, na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 31. marca 1914.

Andrej Uršič posestnik in gostilničar v II. Bistrici
dne 29. t. m. ob 10. uri predpoldne po dolgem bolehanju umrl. V II. Bistrici, dne 30. marca 1914.

Zahvala.
Za vse, bodisi ustmeno ali pisмено mnogobrojno, odkrito sožalje izkazano ob nenadomestni izgubi prerano umrle nepozabne soproge, oz. predobre mamice, sestre, tetke in vsakine, gospe **Josipine Vehovarjeve** c. kr. sodnika soproge
kako tudi za izredno številno spremstvo k večnemu počitku, izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, sploh vsem udeležnikom, kakor tudi blagim darovalcem prekrasnih vencev našo iskreno zahvalo. Osebito se zahvaljujemo še cenj. gospem in gospodom iz Višnje gore in Postojne, ki so spremili predrago ranjko na njeni zadnji poti. Enako najprisrčneje se zahvaljujemo velec. gdč. Drollovi za vse nam v teh bridkih urah izkazane dobrote, požrtvovalnost in tolažbo.
Bog plačaj vsem!
V Ljubljani, dne 31. marca 1914
Žalujoči ostali.

J. POGAČNIK Zaloga pohištva in mizarstvo. Ljubljana, Marije Tezarije c. 11 (Kolizej).
Zaloga spalnih ter jedilnih sob v različnih : : vanov, žimnic : : : : najnovejših slogih. : : in otroških vozičkov.
Spalnica v ameriškem orehu 350 kron.
Obstoječa: 2 dvovrstni omari, 2 postelji, 2 nočni omari, 1 umivalnik z marmor. ploščo in ogledalom.

Učiteljiščnik išče mesta domačega učitelja. Cenjene ponudbe sprejema pod »Učiteljiščnik« upr. »Slov. Naroda«.

mehlovana mesečna soba zračna, solčna z dvema oknomi in razgledom na ulice. V bližini vojašnice Belgijcev, Prisojna ulica 3. 1241

2 papigi mladi, lepi, žvižgata in govorita. **harški kanarček, črnoglavka** (Schwarzblattel) se zaradi odstopovanja **takoj prodajo v Dalmatinovi ulici št. 2, II. nadstr.** 1244

500 kron! Vam plačam, ako moj uničevalec korenin balzam **Ria** Vaših kurjih očes, bradavic, otiščancev ne odstrani v 3 dneh brez bolečin, Cena lončka z garancijskim pismom 1 K 3 lončki 2-50 K. **šemeny, Kaschau (Zassa) I., Postf. 12, 736 Ogrsko.** 628

Dobre harmonike K 5-. Brez carin, stroškov. Jamstvo. Zamena dovoljena ali denar nazaj. St. 300 3/4 10 tipk, 2 registra, 28 glasov, velikost 24 x 12 cm K 5- St. 654 3/4 8 tipk, 1 register, 24 glasov, velikost 28 x 14 cm K 5-40. St. 656 3/4 10 tipk, 2 registra, 28 glasov, velikost 36 x 15 cm K 5-80. St. 30 3/4 10 tipk, 2 registra, 50 glasov, velikost 36 x 14 cm K 6-40. St. 663 3/4 10 tipk, 2 registra, 50 glasov, velikost 31 x 15 cm K 8-60. Sola za samouk pri vsaki harmoniki zastoj. Pošilja po povzetju c. in kr. dvorni dobavitelj **Jan Konrad** ekspozitna hiša glasbil v Mostu, št. 440 (Češko). Glavni katalog s 4000 slikami se pošlje na zahtevo vstokrat zastoj in poštine prosto.

Sprejme se **gospodična učeneč.** vavjena manufakt. trgovine, kakor tudi **učenec.** Ponudbe na poštni predal 89, Ljubljana. 1239

5 vinarjev vas stane dopisnica, s katero lahko zahtevate moj najnovejši, 4000 slik obsegajoči glavni katalog, ki vsebuje bogato vsebino potrebnih porabnostnih predmetov in primernih daril, ki ga pošljem vsakomur zastoj in poštine prosto. **Razpošiljalnica Jan Konrad, c. in kr. dvorni dobavitelj, Most št. 445 (Češko).** Prave niklaste ženske ure K 3-90, 5- in več Niklaste budilke K 2-90, harmonike K 5- vijoline K 5-80, samokresi K 6-80. — Razpošiljanje po povzetju. Brez rizika! — Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Popravila. Modni salon **Stuchly - Maschke** LJUBLJANA Zidovska ulica 3. Prodaja damskih in otroških klobukov. — Zaluzi klobuki.

Kavarna CENTRAL je pridobila tudi v Ljubljani priljubljeni in vzorni **tamburaški in vokalni zbor „JAVOR“.** 5 dan. 2 gospoda. Vse noč odprto! 811 Vstop prost!

Vsako sredo in soboto prodaja ostankov

blaga za obleke in perilo za skoro polovične cene
podjetje zvezdnih tkanin „HERMES“
v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 5, v
prvem nadstropju nasproti glavne pošte.

Jabolčnik

iz najboljših leg Štajerskega, čist prirodno pristen, od 100 litrov naprej, liter po 20 vin. po povzetju razpošilja
Juri Jož. Stelcer, Wetzeldorf pri Gradcu.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“

„- -“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi. „- -“
Rezervni fond K 60.700.720-10 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 129.965.304-25
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa posojila daje
cigar pisarne 50 v
lastne bančne hiše v Gosposki ulici št. 12.

Generalno zastopstvo v Ljubljani

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder postuje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Žalni klobuki vedno v zalogi. — Popravila se sprejemajo in točno izvršujejo.

Priporoča se solidna tvrdka **modni salon**

damskih in otroških slamnikov v najnovejših oblikah, vseh vrst in raznih športnih čepic.

Marija Götzl Ljubljana, Židovska ulica št. 8.

Zunanja naročila se razpošiljajo z obratno pošto.

Ženitna ponudba.

Trgovca in posestnika v jako prijetnem kraju na Notranjskem se želi v surho ženitve seznaniti z gospodično, ki bi imela par tisoč kron premoženja in veselje do trgovine.

Le resne ponudbe s sliko, ki se vrne, pod „Fsyhal1249“ na upravn. „Slov. Naroda“.

Stroga tajnost zajamčena.

Ivan Magdič

krojač prve vrste

Ljubljana, 340

Dunajska cesta št. 20

(nasproti kavarno „Europa“)

se priporoča.

Zaloga angleškega blaga.

VABILO

na

redni občni zbor

hranilnice in posojilnice v Šmarju pri Jelšah

P. Z. Z. N. Z.

ki se vrši

v četrtek, dne 23. aprila t. l.

ob 1. uri popoldne v pisarniških prostorih posojilnice.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva,
2. Poročilo nadzorstva,
3. Razdelitev čistega dobička,
4. Potrjenje letnega zaključka za 1. 1913,
5. Čitanje revizijskega poročila,
6. volitev načelstva,
7. volitev nadzorstva,
8. slučajnosti.

Opomba: V slučaju, da bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši uro pozneje drug občni zbor z istim dnevnim redom in v istem prostoru, ki je brezpogojno sklepčen.

1246

Nabelestvo.

Vizitnice Narodna tiskarna.

v elegantni obliki priporoča

Velikonočne

in najnovejše

umetniške razglednice

priporoča

Marija Čičar, Ljubljana

Sv. Petra cesta 26 in Resljeva cesta 7.

Gospodinjite najceneje

ako se poslužujete k pripravi Vašega zajutreka, malice ter večerje zrnati kavi podobnega „pravega :Francka: z kavim mlinčkom“.

In zakaj?

Ker „pravi :Franck“

poseduje blagovonjav okus, ki povzdiga vonjavo zrnate kave ter je pritem vendar najcenejši, ker je najizdatnejši kavin pridelek.

imp 67/25.648

Redka prilika! Samo nekaj dni!

Prostovoljna dražba zaloge čevljev

kakor moških, ženskih, otroških, gorskih i. t. d. najnovejše oblike bode od 1. aprila dalje v **Wolfovi ulici št. 12** na dvorišču pri „Auru“ globoko pod lastno ceno.

Nadalje se bode razprodala vsa zaloga usnja in čevljarških potrebščin ter sploh vsa prodajalniška oprava istotam pri

Združenih čevljarjih, Wolfova ulica št. 12.

1199

Samo še nekaj dni!

Največja razstava divjih zveri

iz Hagenbeckovega živalskega parka

Danes v torek, dne 31. marca ob 8. zvečer

v areni Narodnega doma

gala paradna predstava

Iz bogatega sporeda se more posebno omeniti

30 levov

ki jih predvaja in dresira najpogumnejši kapitan **Alfred Schnelder**, ki je s svojim delovanjem do sedaj vzbujal v vseh državah Evrope splošno pozornost.

Dalje treba posebno omeniti znamenito proizvajanje

3 zračnih akrobatov Alfonso, kakor tudi

MIS NORDINI,

zagonetko kriminalistov in policije s svojimi čudeznimi oprostilnimi uspehi.

Gene prostorom: Numerirani zaklopni sedeži K 3—, I. prostor K 2—, II. prostor K 150, stojišče 60 vin. Otroci in vojaki od narédnika navzdol plačajo pri popoldanskih predstavah samo polovico.

Za obilen obisk se priporoča

ravnateljstvo.

Dalje **Originalni 3 Parison** s plastičnimi kipi.

Nastop človeka s kačjim telesom imenovan človek brez členkov:

Fridelly

itd. itd. — Odmore izpolnjujejo nastopi bebastega Avgusta.

Priporoča za pomladansko in letno sezono došle

za damske obleke, kostume, bluze, svilnatega, volnenega in bombažastega blaga.

Domače podjetje

JANKO ČEŠNIK, Ljubljana

Lingarjeva - Stritarjeva ulica

opozarja na svoje veliko zalogo porfinnega blaga iz bombastovine, kakor jambično pristanijskega platna v vsaki poljubni barvi.

Različne preproge, juta, kokos, lineolej, tapetri.

Raznovrstnega

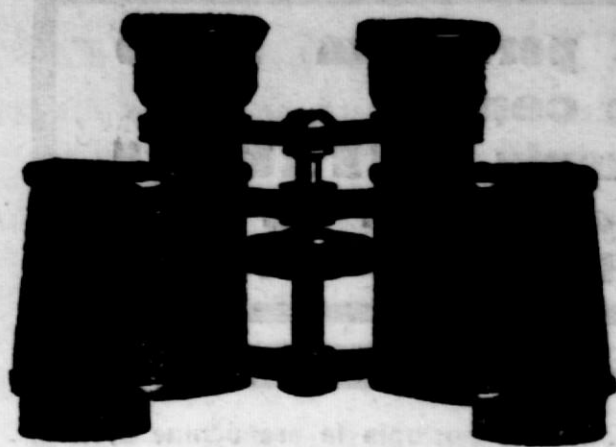
modnega sukna

za gospode.

Vzorec na ogled na razpolago in poštno preste.

Novosti!

Novosti!

Prilporeča se kot strokovnjak
Zahtevajte K. JURMAN = cenik. =
optik - specialist, optični zavod z električnim obratom.
Bodite previdni pri nakupu očal, ker le specialist vam lahko določi pravilno očala in Vas strokovnjaško postreže.

Nova stekla za daleč in bližino, važna za dalekovidne.

Korespondenca.

Dva inteligentna gospoda v naj-
 lepši starosti želita znanja z dvema
 dobrosrčnima gospicami potom ko-
 rrespondence. 1171

Šifra: „Mauricij in Ursus“,
 poštno ležeče, Ljubljana.

Zenske pri motivah (za-
 stajanju krvi) ne
 jemljejo kroglic, tablet, praška, čaja brez
 vrednosti. Moje prijeto zauživalno,
 preizkušeno, zajamč. neškod. sredstvo
 pomaga zanesljivo. Vsak dan dobim
 prostov. zahv. pisma. Velika škatlja
 K 485 poštno prosto. Diskr. donošilja
 dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 83
 Niederlausitz.

Na željo se dopolnje in dunajske ali budimpeštan-
 ske razpošiljalnice, ratoraj carinske neprilike
 izključene.

RADIUM

STRAPAZ-IN TKANINE

tovarne B. SPIEGLER in SINOVI Hronov

so izdelane iz najfinejša ameriške preče, ter v lepoti in trdnosti ne-
 prekosljive. Imajo prednost, da ostanejo v perilu snežnobele ter so
 znatno ceneje kot konkurenčni izdelki. Dobivajo se v poljubni širjavi in
 debelosti za vsakovrstno životno ali posteljno perilo

v manufakturni trgovini

J. CIUHA, LJUBLJANA

Pod Trančo.

Zahtevajte vzorce za pralno preizkušnje.

Dobro ohranjeno
damsko kolo

proda Marija Lipovšek, grad
 Fužine pri Ljubljani. 1204

Lepi orehi

zdravi, se dobijo 1106

veletrgovini Anton Kolenc

Celje.

Gleichenberski Emin in Konstantinov vreclec :: (močnejši) ::

preizkušen pomoček proti vsem 3718

K A T A R O M

dobavljajo trgovine z rudninskimi vodami, lekarnе, drogerije in kopalniško ravnateljstvo.
 Sezija 15. maja—oktobra. Gleichenberg na Štajerskem.

Najcenejši nakup
otročjih vozičkov

pri trdki

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13—18.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Odklonjeni

od zavarovalnic dobe police, akoravno niso ab-
 solutno zdravi pri prvovrstni avstr. zavarovalnici.
 Brez zdravniških stroškov, brez čakalne dobe, po zelo
 nizkih tarifih. Zdravi tudi do 70 leta.

Istočako najkulantnejša posojila
 za vsakogar, zlasti za definitivno nastavljenico.
 Prošnje pisмено. Priložiti je 30 vin. v znamkah.

Uradne ure od 10.—11. dopoldne.

Kreditna pisarna, Elizabetna cesta št. 4. 864

Uradniško hranilno društvo v Gradcu

R. Z. Z. O. Z.

OSEBNI KREDIT

uradnikom, profesorjem, učiteljem, upokojevcem itd ob najugod-
 nejših pogojih, ev brez porokov proti prispevku v poroštveni sklad.
 Nikakih predstroškov! Podrobnosti v prospektih!

Hranilne vloge se sprejmejo od vsakogar in se obrestujejo od
 dveva vložite po 83

5%

5 1/4%

5 1/2%

Obresti se polletno pripisujejo h kapitalu. Nikakega rentnega davka. Stanje vlog:
 K 5.900.000. Stanje jamčujočih zadružnih doležev: K 7.200.000, rezervnih
 zakladov in vrednostnic K 660.000. Poslovni razvidi in poštnе položnice brez-
 plačno na razpolago. Pojasnila daje brezplačno:

Josip Kosem v Ljubljani, Krakovski nasip št. 22.

Govorilne ure vsak ponedeljek, sredo in petek od pol 3. do pol 4. ure popoldne.

Velikanska zaloga oblek

za gospode in dečke

A. KUNC

Ljubljana.

Bogata zaloga blaga za
 naročila po meri.

Priznано najfinejša izvršitev.

Najnižje cene!

Ceniki na razpolago.

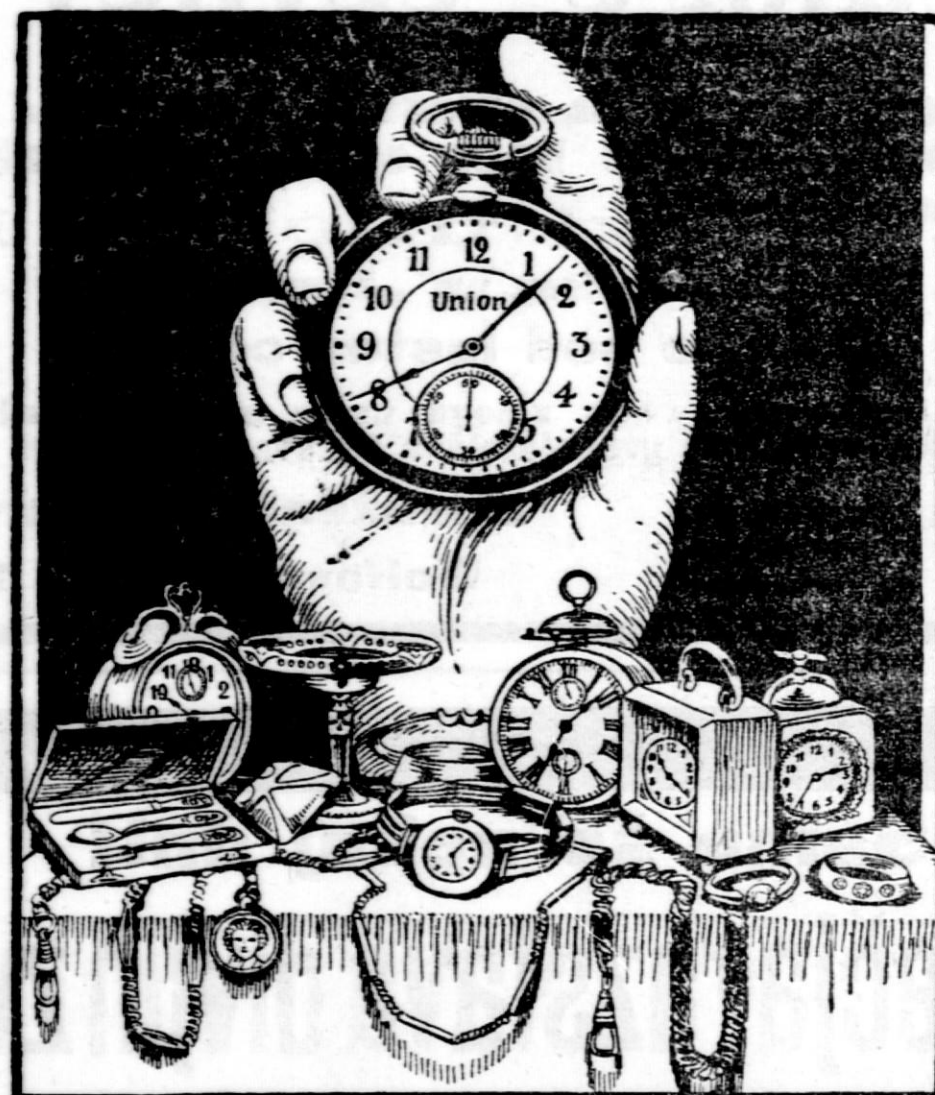
so sopolžno prijubijeni
 ker so nedosežni v
 teku in trdnosti.
 Flagovolite si jih
 ogledati ali zahte-
 vajte cenik.

Karel Čamernik & Ko.

Specialna trgovina s kolesi, av-
 tomobili, motorji in posam. deli
 Mehanična delavnica in garaža

Ljubljana

Dunajska cesta št. 9—12

Izšel je nov lep cenik s koledarjem,
 vsebujoč razne novosti z najnižjimi cenami.

Kdor želi kaj kupiti, naj ga hitro naroči,
 je tudi po pošti gratis. 1129

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

„BALKAN“

trgovska, spedijska in komisijska delniška družba.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Centrala: TRST.

Telefon št. 100.

Mednarodna spedicija, spedicije in zacarinanje vsake vrste, prevaževanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skla-
 dišča za redni užitni podvržena blaga. Najmodernejše opremljeno podjetje za soltve in prevažanje
 pohištva v mestu in na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozmi. — Shranjenje pohištva in blaga v
 suhih posebnih skladiščih. Ometanje itd. — Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozni listov:

„DALMATIE“ delniške parobrodne družbe v Trstu.

Brzovozne proge Trst-Benetke in obratno, ter Trst Ancona parobrodne družbe D. Tripovich & Co., Trst
 Avstrijskega Lloyda Cunard-Line za I in II. razred. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek Jadranske banke.

Zmerne cene.

3237

Točna postrežba.

Modna trgovina

v Ljubljani

Stritarjeva ulica št. 7.

Solidno blago. Nizke cene. Vzorcji poštnine prosto.

ANTON SCHUSTER

:: Konfekcija ::

za dame in deklice

bluze, modno blago, sukno, platno,
 garniture, preproge, žerpe, rute, plati.